Ժ. ՏԱՐԻ 2859 ԹՈՒԱԿԱՆ ՀԱՅՈՑ 3 ՆԱՒԱՍԱՐԴ 4386 13 ՕԳՈՍՏՈՍ 1893 12 ՍԷՖԷՐ 1311 ՈՒՐԲԱԹ

20 ՓԱՐԱ.

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՈՐ ԵՒ ԻՑԷ ԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ
Ղալաթիա, Կ. Պոլիս

درعليه‌ده غلطه‌ده آره‌ولك غزته‌سى اداره‌سنه

Direction du journal AREVELK
Galata, CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԳԻՐ
Քաղաքական եւ Ազգային

20 ՓԱՐԱ.

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար Տարեկան դահեկան արծաթ	150
» » Վեցամսեայ » »	75
» » Եռամսեայ » »	40
Օտար երկիրներէ Տարեկան Ֆրանք	56
» » Վեցամսեայ »	28
Ընտիր թուղթի վրայ մասնաւոր տպագր. Տարեկան Օսմ. Ոսկի	2
Գաւառաց թղթատարի ծախքը վճարելով Ղրուշ	50

Խմբագրութեան ուղղուած նամակ կամ այլ գրութիւն ետ չի տրուիր։

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

Կ. ՊՈԼԻՍ, 13/25 ՕԳՈՍՏ. 1893

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԱՆԳԼԻԱ.—Մինչ Ֆրանսայի մէջ նախարարութիւնը նշանաւոր յաղթութիւն մը կը տանի, Անգլիոյ մէջ նախարարութիւնը պարտութեան կը մատնուի, թէեւ սահմանափակ կերպիւ։ Բայց Անգլիոյ մէջ այժմեան նախարարական մեծամասնութիւնն ա՛յնքան սակաւ է և տկար, որ քուէարկութեան մը մէջ նորէն երկու քուէի կորուստը, խորհրդարանական նստաշրջանին այս տագնապալի պահուն մանաւանդ, վշտալի կերպիւ նշանակալից կը դառնայ Ազատականաց համար։ Եւ գիտէ՞ք ինչ պատճառաւ Հըրֆորտի ընտրողք ազատականի մը տեղ այս անգամ պահպանողական ընտրեր են. — Ո՛չ թէ քոյր-կղզւոյ գործերուն, այլ արծաթ և ոսկի դրամոց ծանօթ խնդրոյն պատճառաւ։ Հըրֆորտի ազատական երեսփոխան Պ. Կրէնֆէլ քաղաքական խնդրոյն պատճառաւ հրաժարած էր, զի համամիտ չէր նախարարականներուն։ Բայց աթոռը թափուր մնալուն պէս, երկմետաղեանք, այսինքն արծաթի պաշտպանք գերմարդկային ճիգեր թափեցին իրենց բոլոր կարողութիւնն ի հանդէս բերելու համար, և դրամական խնդրոյն պաշտպանք աւելի բազմաթիւ երեւցան քան քաղաքական խնդրոյն պաշտպանք։ Եւ հիմա նախարարապետին բարեկամք կը հարցունեն թէ իր մեծամասնութիւն, շատ մը խոչընդոտներու վրայէն անցնելէ ետեւ, արդեօք արծաթի պարկերո՞ւն զարնուելով պիտի խորտակի։ Ընդհանրապէս կ՚ըսուի թէ ո՛չ մէկ ազատական վարչութիւն հիմակուանին չափ դժուարութիւններու մատնուած է, ամենէն ծանրակշիռ խնդիրներուն ամենէն փոքրաքանակ մեծամասնութեամբ դիմագրաւելու պարտաւորուած ըլլալով։

ՄԻԱՑԵԱԼ ՆԱՀԱՆԳՔ.—Ծերակոյտին ելմտական յանձնաժողովը հինգի դէմ վեց քուէով ընդունեց ծրագիր մը, որով կը ջնջուի Շէրմանի օրէնքը (ամեն ամիս հրապարակէն արծաթ գնելու օրէնքը) և կը պահպանուի երկմետաղեան դրութիւնն։ Ըստ այսմ, արծաթի և ոսկւոյ միջեւ որոշեալ համեմատութիւն մը պիտի պահուի միջազգային համաձայնութեամբ և կամ պարբերաբար Խորհրդարանին մէջ օրէնք քուէարկելով այս մասին։ Ամերիկեան կառավարութիւնը պաշտօն պիտի ստանձնէ ամեն ջանք ընելու երկմետաղեան դրութիւն մը գտնելու համար, որպէս զի արծաթ տոլարք միշտ նոյն արժէքը պահեն առեւտրական գործառնութեանց մէջ և պարտուց վճարման համար։

ԻՏԱԼԻԱ ԵՒ ԳԵՐՄԱՆԻԱ.—Գերման կառավարութիւնն իր պաշտօնական օրագրոյն միջոցաւ հարկ գտաւ բացարձակ հերքել ֆրանսական լրագրաց այն լուրը թէ Իտալիա Միջերկրական ծովու մէջ նաւահանգիստ մը Գերմանիոյ տրամադրութեան ներքեւ կը դնէ՝ իբրեւ մնայուն կայարան գերման նաւատորմին այն մասին համար որ Միջերկրականի մէջ կենալու սահմանուած է, ըստ օրինակի ռուսական նաւախմբին որ պիտի մնայ Միջերկրականի մէջ։ Ֆրանսական լրագրերուն գրածն այս էր թէ իտալեան կառավարութիւնն՝ յետ շատ մը վարանումներու՝ որոշեր է զի Սիկիլիոյ կամ Սարտենիոյ նաւահանգիստ մը գերման նաւատորմին տրամադրութեան ներքեւ ըլլայ։ Հայնրիխ իշխան, Վիլհէլմ կայսեր եղբայրն, որ Իտալիա գնաց, այս նաւահանգիստը վերջնապէս ընտրելու և որոշելու պաշտօնը պիտի ունենայ եղեր։ Անգլիոյ կառավարութիւնն ևս կանխաւ իր հաւանութիւնը տուեր է, իբրեւ հակակշիռ մը ռուսական զօրեղ նաւախմբին հաստատման այն ջուրերուն մէջ։ Բայց թէեւ այս տեղեկութիւնք պաշտօնապէս հերքուեցան, խնդիր է թէ այն մարտանաւեր զորս Գերմանիա կը պատրաստէ ղրկել ի Միջերկրական, բաց ծովո՞ւ մէջ պիտի շրջագայէին միշտ, երբեք տեղ մը չ՚պիտի ձմեռեն, տեղ մը կանգ չ՚պիտի առնուն, պաշար ընդունելու և պակասներ լրացնելու կամ նորոգումներ կատարելու համար։ Ռուսք ֆրանսական նաւահանգիստներն իրենց տրամադրութեան ներքեւ պիտի ունենան, և Իտալիա, առանց իր հողէն մաս մը Գերմաններուն թողլու, հարկաւ տեղ մը պիտի ապահովէ իր նիզակակցին մարտանաւերը։

ՎԻԼՀԷԼՄ ԿԱՅՍՐՆ ՈՒ ՑԱՐՆ այս տարի չպիտի տեսակցին, և անհիմն է այն զրոյց թէ Դանիոյ թագաւորը զանոնք պիտի հիւրընկալէ և յարաբերութեան մէջ պիտի դնէ եղեր։ Մաքսային պայքարն երկու դրացի Տէրութեանց մէջ զգացումներն ա՛յնքան դառնացուցած է որ մինչեւ որ այն խնդրոյն վրայ երկուքին կառավարութիւնք չհամաձայնին, երկուց կայսերաց միջեւ բարեկամական նոր արտայայտութիւն մը յուսալի չէ։

ՀԷԼԿՈԼԱՆՏ.—Վիլհէլմ կայսր աչքէ անցուց Գերմանիոյ հիւսիսային ծովեզերաց մօտ գտնուող այս կղզին, որ իր օրով Անգլիայէն առնուեցաւ և Գերմանիոյ հետ միացուեցաւ։ Այս փոքրիկ կղզի որ երբեմն անպաշտպան վիճակի մէջ էր, հիմա շատ զօրաւոր ռազմական դիրք մ՚եղած է։ Կղզւոյն կեդրոնը կը բարձրանան կարեւոր ամրութիւնք, և կղզւոյն հարաւային եզերաց վրայ թումբ մը բարձրացած է պաշտպանելու համար մարտանաւերն։ Այս նաւահանգիստ գետնուղւոյ մը միջոցաւ յարաբերութեան մէջ դրուած է կղզւոյն վերին մասին հետ, ուր է կառավարչին պալատը։ Գետնուղւոյն մէջէն թրամվէյ մը կը բանի Ղալաթիա-Բերայի թիւնէլին նման։ Խոշոր թնդանօթներ հաստատուած են նորաշէն աշտարակներուն և բերդերուն մէջ։

ԱՍԻԱԿԱՆ ԽՆԴԻՐՆԵՐ.—Գաղթային ծաւալման ու վերակազմութեան խորհուրդներով զբաղեալ Ֆրանսացիք կը խորհին Մալաքքայի թերակղզւոյն մէջէն ջրանց մը բանալ, որով նաւերը չհարկադրուին Մալաքքայի նեղուցէն անցնելու։ Չինաստանի ճամբայն յոյժ կը կարճի, և վաճառականութիւնն Հնդկային Ովկիանոսէն ուղղակի կը դիմէ Սիամի ծովախորշին մէջ, որով Սայկոնի (Թոնքին) և Հիւէի (Աննամ) նաւահանգիստները մեծապէս կարեւորութիւն կը ստանան և Սինկաբուրի անգլ. նաւահանգստին կարեւորութիւնը կը նուազի։ Որովհետեւ այսպիսի ջրանցի մը բացումը ֆրանսական ստացուածոց յարգը կ՚աւելցնէ եւ անգլ. ստացուածոց յարգը կը պակսեցնէ, մինչեւ հիմա բրիտանեան ազդեցութիւնն ի Պանկքոք (Սիամ) յաջողեցաւ այն խորհուրդը մերժել տալ։ Բայց հիմակ ի Պանկքոք ֆրանսական ազդեցութիւնը կը տիրէ բրիտանականին տեղ, և յատակագծերը պատրաստուած ըլլալով արդէն, Սիամ, որ Ֆրանսայի յանձնարարութիւնները չի կրնար մերժել, գործադրութեան չի կրնար հակառակիլ։ Սիամի դէպքերէն ալ առաջ այսպիսի խորհուրդ մը կար, և վախճանեալ Ռէնաք սեղանաւորն ի մէջ այլոց այս խորհրդին իրագործման միջնորդութիւն կ՚ընէր։ Այն ատեն գաղափար կար Անգլիացւոց հետ գործակցութեամբ ձեռնարկելու։ Բայց հիմա Ֆրանսայի դիրքն այնքան զօրացած և բարւոքած է այն կողմեր, որ կը կարծուի թէ միամինակ կրնայ ձեռնարկել։

ԽՐՈՒԱԴԻՈՑ Վարաստին քաղաքին մէջ ահռելի ոճրագործութիւն մը երեւան հանուեցաւ։ Չարագործներու խումբ մը իրենց բան գործ ըրած էր մանուկներ գողնալ և անոնց անդամները կտրտելով և խեղանդամ ընելով զանոնք՝ ծախել ուրիշ կարգի չարագործներու, որք այս եղկելի տղայքն ի տես հասարակաց դնելով, դրամ մուրալ կուտան, և բարեգութ անձանց սիրտերը կը շարժեն։ Անդամահատ չարագործներէն երեքը բռնուեցան, և իրենց տան մէջ կարգ մը գործիք գտնուեցան, որով իրենց ահռելի խորհուրդն ի գործ կը դնէին խեղճ անմեղ տղոց վրայ։ Նոյն տան մէջ պահուած էին հինգ տղայք, չորս մանչ և մէկ աղջիկ, 8էն 12 տարեկան։ Աղջիկներէն երկուքին բազուկներն և սրունքները կտրտած էին, ուրիշի մը աչքերն հանած էին, և չորրորդն, որ միայն Զատիկէն ի վեր անոնց ձեռքն ինկած էր, դեռ չբուժուած կարգ մը վէրքեր ունէր։ Տղու մը մէջքն այն աստիճան ծռած էին յարատեւ ճնշմամբ որ անկարելի է շտկուի։ Վիեննայի լրագիրք որք այս ահռելի պարագայները կը ծանուցանեն, կը հարցունեն թէ այս քստմնելի չարեաց հեղինակներուն համար Պատժական Օրէնքն ի՞նչ տեսակ պատիժ կը սահմանէ. զի հասարակ մարդասպանութենէ աւելի նողկալի բան մ՚է այս։

ՀԱՆՔԱՏՈՒԻԼԸ տակաւին օրուան մեծ խնդիրն է Անգլիոյ մէջ, ուր կէս միլիոն հանքագործներու վայելած հանգիստն և այնքան հանքերու չբանիլը սա՛րապայման կը սուղցնէ հանքածխոյ գները։ Այս պատճառաւ, ինչպէս կարգ մը գործարանք դադրեցուցած են բանիլն և հանքածուխին աժանալուն կ՚սպասեն, անգլ. երկաթուղւոյ մեծ ընկերութիւնք ևս իրենց կարգ մը կառախմբոց երթեւեկը դադրեցուցին ցնոր տնօրէնութիւն։

ԻՏԱԼԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ.—Վերջապէս, Նաբոլիի իշխանն, Իտալիոյ գահաժառանգը, կ՚երթայ Ալզաս Լօռէն, ներկայ գտնուելու գերման բանակի մեծ ռազմափորձերուն, որք հոն տեղի պիտի ունենան նախագահութեամբ Վիլհէլմ կայսեր, որ այս առթիւ իր բնակութիւնը կը փոխադրէ Մեցի մօտ գնած և ի նորոյ կահաւորած Տ՚Իւրվիլի դղեակն։ Արդ, Նաբոլի իշխանն յառաջագոյն Ալզաս-Լօռէն գացած չէր այսպիսի առթիւ մը, չվշտացնելու համար ֆրանսական դիւրազգածութիւնը։ Փարիզի լրագիրք ամեն անգամուն յոյս կը յայտնէին թէ Իտալիոյ կողմէ այսպիսի ձրի թշնամանք մը պիտի չըլլար։ Բայց որոշումը տրուած է ահա, և Էկմօրդի ծանուցեալ գործն աւելի հաստատած է այս որոշում։ Մնաց որ, նոյն իսկ Իտալիոյ մէջ ըսողներ կան թէ քանի որ Իտալիոյ կառավարութիւնը Ֆրանսայէն ինչ ինչ զիջումներ ունի խնդրել Լատինական Միութեան (դրամական խնդրոյն) նկատմամբ, արդեօք բարեպատե՞հ է այնպիսի ուղեւորութիւն մը Նաբոլիի իշխանին կողմէ։ Դրամական խնդրոյն վրայ Իտալիոյ առաջարկն եթէ Ֆրանսայի կողմէ ընդունուէր, բացառիկ շնորհ մը կ՚ըլլար Ֆրանսայի կողմէ Իտալիոյ համար. բայց հիմա խնդիր է թէ Ֆրանսա տրամադիր պիտի լինի՞ այնպիսի բացառութիւն մ՚ընելու։ Կարելի պիտի ըլլա՞յ Իտալիոյ՝ զինուորական խնդրոյն վրայ Գերմանիոյ հետ դաշնակից ըլլալ և դրամական խնդրոյն վրայ ֆրանսական Հանրապետութեան հետ։ Շատեր չեն հաւատար այս երկեակ բարեբաստութեան։

ՕՏԱՐ ԼԵԶՈՒԱՑ ՈՒՍՈՒՄՆ Ի ՖՐԱՆՍԱ.—Կրթական նախարար Պ. Բօէնքառէ շրջաբերական մը հանեց, Ֆրանսայի մէջ անգլիերէնի ուսումը քաջալերելու համար։ Միջնակարգ և բարձրագոյն վարժարանաց և կրթարանաց մէջ պարտաւորիչ ուսմանց շարքն էին ցարդ երկու նոր լեզուներ, որոց մին պէտք էր լինէր գերմաներէնն։ Այս հրաման ետ առնուելով, ուրիշ կարգադրութիւն մը հրամայուած է, որուն համեմատ թէեւ աշակերտք պարտաւոր են երկու նոր լեզուներ սորվելու, և թէպէտ այս երկու լեզուաց մին աշակերտաց ընտրածը պիտի լինի, բայց միւս պարտաւորիչ լեզուն կա՛մ անգլիերէն պէտք է լինի կամ գերմաներէն։ Գերմաներէնի ուսման տրուած ժամերէն երկու ժամ զեղչուած է և անգլիերէնի ուսման երկու ժամ աւելի տրուած է։ Վերջապէս, աշակերտք, այս ֆրանսական վարժարանաց մէջ, անգլիերէնի ուսումն հիմակուանէն մէկ տարի առաջ պիտի սկսին։

ԿԱՐԱԳԻ ՎԱՃԱՌԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ.—Ռուս կառավարութիւնը նկատելով թէ կարագի վաճառականութիւնը Ռուսիոյ արտածումներուն մէկ կարեւոր ճիւղը կը կազմէ, և թէ այս մասին գործուած խարդախութիւններ վարկը կը կոտրեն վաճառականութեան այս ճիւղին, նոր կանոններ հաստատեց բուն (կաթէ հանուած) կարագի և արհեստական կարագի պատրաստութեան ու վաճառման համար, որպէս զի մին միւսին հետ չշփոթի։ Անոնք որ եզան կամ կովու միսէն իւղ հանելով կը ծախեն (Սիպիր եաղը, Մարկարին), չպիտի կրնան կաթէ հանուած կարագի տուր-և առ ընել, և անոնք որ այս վերջին հարազատ իւղի վաճառականութիւնը կ՚ընեն, արհեստականը չպիտի ծախեն, և երկու ապրանքներ զատ զատ պիտի դրոշմուին, այնպէս որ գնողները չխաբուին։ Մասնագէտ քննիչներ պիտի այցելեն և հսկեն գործարաններուն և վաճառատանց վրայ։ Հակառակ վարուողներէ ծանր տուգանք պիտի առնուի։

ՁԵՒԱԳԻՏՈՒԹԵԱՆ ԴԱՍԱՏՈՒԻ ՔՆՆՈՒԹԻՒՆ
ՔՆՆԻՉ ՅԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎՈՅ ԱՌՋԵՒ

Կանացի զգեստներու ձեւագիտութեան դասատու Անտոն էֆ. Խրիմեան կը գրէ մեզ թէ մինչեւ ցարդ իր դասախօսած վարժարաններուն մէջ գոհունակութեան յայտարար վկայագրեր ստացած էր թէեւ, բայց Կազմական Նորահաստատ կանոնագրին համակերպելու համար յունիս 4ին ներկայացաւ քննիչ յանձնաժողովոյն, որ ձեռարուեստի քննութեան համար մասնագէտ անդամուհիներ ևս ունի, և յայտարարեց թէ պատրաստ է ամենախիստ քննութեան։ «Անունս արձանագրելով, ըսին որ Բ. Նստին ներկայանամ։ Բ. Նստին անդամուհիք բացակայ էին։ Գ. Նստին անդամուհիք բերանացի քանի մը քննութիւն կատարեցին։ Բայց այդքանով ես գոհ չէի. զի եթէ քննութիւն և վկայագիր առնուլն այդ է, ամեն մարդ կարող է վկայագիր առնուլ։ Ուստի որոշուեցաւ որ Դ. Նստին կերպասներ բերեմ ու զգեստներ ձեւեմ, կարողութիւնս գործնականապէս ապացուցանելու համար։ Չորրորդ նստին դարձեալ անդամուհեաց մէջ բացակայներ կային։ Ըսին որ վերջապէս Զ. նստին ներկայանամ, զի Ե. նստին մէջ ժողովն ուրիշ գործերով պիտի զբաղի։ Ե. նստին ժողովը ցըրուեցաւ առ ի չգոյ քննողի։ Զ. նստին ներկայացայ՝ կերպասներով ու գործիքներով բեռնաւորեալ։ Այս անգամ նորէն բացակայութիւն անդամուհեաց մեծամասնութեան. ժողովն, ի բացակայութեան իր մասնագէտ անդամուհեաց, մէկու մը միջոցաւ հաղորդեց ինձ իր որոշում թէ «Ազատ էք ինքնիրեննիդ զպրոցներ գտնել ու դասախօսել։ Ոչ ոք կրնայ արգիլել ըլլալ ձեզ։» Առ որ առարկեցի թէ կազմական կանոնագիրը կը պատուիրէ որ առանց վկայագրի ո՛չ մէկ դասատու պիտի կրնայ պաշտօնավարել ազգային վարժարանաց մէջ։ Ասոր վրայ երկրորդ որոշում մը հաղորդուեցաւ ինձ թէ «Աղջկանց ձեւագիտութեան համար այր մարդու վկայագիր չի տրուիր»։ Արդ, յայտնի է թէ կազմական կանոնագրին մէջ այս մասին ո՛ և է տրամադրութիւն չկայ, և նոյն ինքն քննիչ յանձնաժողովն աղջկանց վարժարաններու մէջ դասախօսելու համար վկայագիր տուած ուսուցիչներուն ամենամեծ մասն այրեր են, և որ աւելին է՝ ամուրի երիտասարդներ։ Եթէ ամուրի երիտասարդներ կարող են հայերէն, ֆրանսերէն, պատմութիւն, աշխարհագրութիւն, թուաբանութիւն, գծագրութիւն եւ այլ առարկաներ դասախօսել մեր իգական վարժարանաց մէջ, ուրիշ երիտասարդ մը, որ արդէն երկար տարիներ դաս տուած է աղջկանց վարժարաններու մէջ, և ամուսնացեալ ու մէկ քանի զաւակաց հայր է, ինչո՞ւ համար ձեւագիտութիւն չկարենայ դասախօսել՝ աղջկանց և կանանց արտաքին զգեստներուն համար»։

Նամակագիրը կը յարէ թէ «մեր այժմեան իգական վարժարանաց մէջ ձեւագիտութեան յարգն ո՛րչափ զգալի եղած է, այն պէտքը գոհացնելու չափ ձեւագէտ վարժուհիներ չկան, և հետեւապէս, հարկ անհրաժեշտ է թողլ տալ որ այր ձեւագէտներ ևս նոյն առարկայն դասախօսեն։ Քննիչ յանձնաժողովը մինչեւ ցարդ երեք վարժուհիէ աւելի արտօնած չի կրնար ըլլալ՝ իբրեւ ձեւագիտութեան արհեստէն հասկցող։ Այսքանը կը բաւէ՞ միթէ մեր աղջկանց վարժարաններուն մէջ ձեռագործի և մանաւանդ ձեւագիտութեան պէտքը գոհացնելու համար։ Եթէ ամենախիստ քննութեան մը ենթարկուելով իմ մասնագիտութեանս մէջ թերի գտնուիմ, թող վկայական չտան ինձ. բան չեմ կրնար ըսել ասոր։ Բայց ամենեւին չեմ կրնար ընդունիլ որ իմ սեռս արգելք կարենայ համարուիլ իմ այսչափ տարուան մասնագիտութեանս կիրառութեան ազգային վարժարանաց մէջ»։

Այս դիտողութիւն ա՛յնքան բանաւոր կը թուի մեզ, որ կը կարծենք թէ յիշեալ քննիչ յանձնաժողովոյն կողմէ բացատրութիւն մը անհրաժեշտ կրնայ ըլլալ խնդրոյն լուսաբանութեան համար։ Իսկ եթէ գործն ըստ ամենայն հանգամանաց նամակագրին պատմածին պէս է, ապահով ենք թէ Ուսումնական Խորհուրդը կը փութայ արդարութիւնը տնօրինել, կազմական կանոնագրին տրամադրութեանց ու խնդրոյն նախընթաց պարագայից համեմատ։

ԹԵՐԹՕՆ «ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի (13)

ԺԻՒԼ ԼԵՌՄԻՆԱ

ԲԱՐԻԶԻ ԳԱՅԼԵՐԸ

ՆԱԽԱԲԱՆ

ՕԼԻՌՈՒԼԻ ԿԻՐՃԵՐԸ

«Ձեզ գիտեր... կամ մանաւանդ դատաւորներուն, և նոյն իսկ Պ. տը Մովիլլէրի այս ներողամտութիւնը կը պարտիմ այն զղջումին զոր յայտնեցի դատարանին առջեւ։ Հաւտացին, միամիտնե՜րը. և Թիարան ղրկուեցայ... հիմակ խոյս տուի, և կուգամ հաշիւներս կարգադրել... Սկըսայ... Դիպուածն օգնեց ինծի... Սպաննեցի Պ. տը Բօսթպէլը... կարգը ձե՛րն է։

Մառի ցցուեցաւ այս ուղղակի սպառնալիքին տակ. քանի որ մահն անխուսափելի, սոսկալի էր, գէթ առանց վատութեան կուզէր լինալ։

—Մեռցուցէ՛ք զիս ուրեմն, ըսաւ ցըրտօրէն։

Պիսքառ անոր երեսը նայեցաւ հեգնօրէն։ Ցետոյ, ձեռքովը ցուցնելով մանուկը զոր անիկա բազուկներուն մէջ կը սեղմէր.

—Լա՛ւ, բայց տղա՞ն, ըսաւ։

Մառի գերագոյն անձկութեան աղաղակ մը արձակեց.

—Ա՛հ, չպիտի համարձակիք դպչիլ այս խե՜ղճ արարածին։

—Իրա՞ւ... և ինչո՞ւ համար։

—Ոչ, անկարելի է, կը գոչէր հեք կինը, սոսկումի ջղաձգումներով գալարուն։ Զիս միայն զարնելու է... ես միայն նախատեցի ձեզ, ես վռնտեցի՜... ինչո՞ւ պիտի պատժէք փոքր էակը իր մօրն յանցանքին համար։

—Բէ՛հ, ժաքին զաւակը չէ՞։

Հիմակ հեք կինը կը քաշկռտուէր Թշուառականին ոտքերուն տակ։

—Զարկէ՛ք զիս, կը պաղատիմ, բայց խնայեցէք զաւկիս... իմ կեանքս առէք անորը փրկելու համար...։

Պիսքառ, փոխանակ պատասխանելու, բազուկներն երկնցուց իբր թէ մանուկն առնելու համար...։

Մառի ետեւ ցատքեց, մարմնովն անջրպետ մը ընելով։ Պիսքառ կեցաւ։ Պահ մը սոսկալի լռութիւն տիրեց։ Մայրն իր սեւեռուն աչուըներովը կը հարցափորձէր այս դէմքը որուն վրայ կ՚երեւէին ատելութեան և կատաղութեան զգացումները։

Ցանկարծ Պիսքառ ըսաւ.

—Չպիտի սպաննեմ զայն։

—Ա՛հ, փառք Աստուծոյ, գոչեց Մառի։

—Շուտով մ՚ ուրախանաք... վասնզի, գուցէ ետքէն լաք, երբ հասկնաք թէ լաւագոյն է որ մեռնի անիկա...

—Ի՞նչ ըսել կուզէք, գոչեց Մառի։

—Կարծեցիք թէ գթութեան նշո՞յլ մը պիտի ունենամ... չափազանց խնդութիւն կ՚ըլլար... ժամանակին դուք գթացի՞ք իմ վրաս...

—Բայց... ի՞նչ կ՚ըսէք ուրեմն, յարեց Մառի, նոր սոսկումով մը համակուած...

—Պիտի ըսեմ, Մառի տը Մովիլլէր... Գիտեմ թէ մահը բաւական վրիժառութիւն մը չէ... Դուք մեռնի՛ք, մանուկը մեռնի, յե՞տոյ, ի՞նչ կը մնայ ինծի։ Ընդհակառակը կուզեմ երկար ատեն, շատ երկար ատեն ճաշակել այս վրիժառութիւնը որ ամբողջ կեանքս է այսօր և պիտի ըլլայ ապագային...

—Բայց խօսեցէք, խօսեցէ՛ք կ՚ըսեմ։

—Չպիտի մեռցունեմ ձեզի, ըսաւ Պիսքառ։ Չպիտի մեռցունեմ ձեր զաւակը... մինակ...

—Աւարտեցէք։

—Մառի տը Մովիլլէր, յարեց Պիսքառ կամաց մը, երբեմն խօսուիլը լսա՞ծ էք այն չարագործներուն վրայ որք բացէ ի բաց կռուի կը սկսին... կեանքին մէջ կը քալեն ինչպէս ճակատամարտի դաշտի մը մէջէ, զարնելով կոզոպտելով կենդանիները և մեռեալները։ Այդ մարդերը աւազակ կը կոչուին... Օր մը կուգայ յորում իրենց առջեւ կը կանգնի օրէնքը, որ կը բանէ անոնց կոկորդէն և գողերու ու մարդասպաններու կառափնատին վրայ կը նետէ...

—Աստուա՛ծ իմ, Աստուա՛ծ իմ, ի՞նչ է այդ սարսափելի կատակը, կը հեծէր Մառի, որ խենդութիւն կը զգար։

—Այն մարդերը, կը շարունակէր Պիսքառ, կապուած են անամօթութեան... իրենց անունն քամահելի կը մնայ մայրերու միտքին մէջ... և սոսկումով միայն կ՚արտասանուի անոնց անունը... լաւ ուրեմն, դուք որ զիս նախատեցիք, որ ձեր արհամարհանքով զիս ծածկեցիք, դուք որ զիս մղեցիք դէպի չարը և Թիարանը, ահաւասիկ թէ ի՛նչ պիտի ընեմ ձեր զաւակը։

—Լռեցէք, շնո՜րհ...

—Ոչ։ Բնաւ շնորհ չկայ։ Այո, քու զաւակդ պիտի ապրի, Մառի տը Մովիլլէր, բայց քենէ հեռու... չպիտի գիտնաս ուր գտնուիլը... և երկար տարիներ պիտի լաս անոր անունն արտասանելով լռին... բայց օր մը ամբոխին զայրացկոտ աղմուկը մինչեւ քեզ պիտի բերէ, կատաղի աղաղակով մը, Թշուառականի մը անունը որուն կը սպասէ դահիճը։ Քեզ պիտի պատմեն իր չարագործութիւններուն շարքը, զորս պիտի լսես սարսռալով։ Այն ատեն ես, Պիսքառը, պիտի երեւնամ քու առջեւդ, և պիտի ըսեմ քեզ. «Մառի տը Մովիլլէր, գիտե՞ս ո՛վ է այս մարդը որուն գլուխը քիչ յետոյ պիտի գլտորի կառափնատին վրայ... այս մարդը քու զաւակդ է...։»

—Գթութի՜ւն։ Չպիտի ընէք այդ բանը...

—Այս է իմ վրիժառութիւնս... Այս տղան ինծի կը պատկանի այլ եւս... ես պիտի առաջնորդեմ զայն անամօթութեան ճամբուն մէջ... մ՚ ջանաք հակառակիլ իմ որոշմանս, անդարձ է... Ժաք տը Բօսթպէլի և Մառի տը Մովիլլէրի զաւակը դատապարտուած է... Ա՛լ մէկ անգամ միայն պիտի տեսնես զայն... Կռէվի հրապարակը...։

Այս հրէշային յայտարարութեան հանդէպ, Մառի չանթահար մնաց։

Պիսքառ մօտեցաւ։

Վերջին ճիգով մը, մանկամարդ կինը կուրծքին վրայ սեղմեց մանուկը որ կը բընանար... բայց տեսաւ Թշուառականին ձեռքերը որք դէպ իրեն կը յառաջանային և կը բռնէին հեք արարածը...։

Սոսկալի աղաղակ մը արձակեց Մառի, գրեթէ կիսամեռ, և կռնկին վրայ ինկաւ խրճիթին հողին վրայ։

Պիսքառ իր վերարկուին մէջ փաթթեց մանուկը։

—Ցտեսութի՛ւն, Մառի, գոչեց։

Եւ դուրս ցատքեց։

Տիւլուֆէ անոր կը սպասէր. պառաւ Պերթրատ գետինը տարածուած էր անկենդան։

—Ճամբայ ելլենք, ըսաւ Պիսքառ։

Երկու մարդերը մխրճեցան մութին մէջ...։

Ը
ԽՈՍՏՈՒՄԸ

Ժամը վեց զարկած էր։

Կրօս-Թուռի բանտին մէջ, մարդ մը նստած էր քարէ նստարանին վրայ, նաւահանգիստին վրայ նայող վանդակին կըթնած։

Աղօտ լոյս մը արդէն իսկ ծովին վրայ սահելով՝ արշալոյսը կը ծանուցանէր։ Ամպերը ցրուած էին աւելի ուժգին և աւելի ցուրտ հովէն։

Պահակներուն աղաղակը կը լսուէր։ Ցանկարծ կարմիր ցոլք մը լուսաւորեց երկինքը, թնդանօթի հարուած մը գոռաց։

—Լա՛ւ, փախուստ մըն ալ, մրմռաց մարդը։

Ուրիշ երկու պայթիւններ ալ թնդացին։ Թիարանին մէջ հաստատուած էր Պիսքառի անհետացումը։

—Փախուստներուն օրն է, աւելցուց Բիէռ Լամալօ ուսերը թօթուելով։

Դէպ ի նաւահանգիստ ծռեցաւ, ակնարկը մխրճելով միապաղաղ և սեւորակ խորութեան մէջ։

—Բէ՛հ, թիապարտ մը կորսուէր և թիապարտ մը գտնուէր է։ Իմ քաջ Լամալօս, տեղ կը բանան քեզի։

Աչուըներուն տարաւ իր լայն ու մազեղ ձեռքը։ Խոշոր արցունք մը գլորեցաւ իր անհարթ մօրուքին վրայ։

—Կուլա՞ս, ապուշ ծեր, ըսաւ։ Ա՛հ, արդեօք երեւակայեցի՞ր թէ Պ. տը Բօսթպէլ ե՞տ պիտի դառնայ... Տարիքիդ նայելով դեռ շատ միամիտ ես... և յետոյ, անոր տեղն ըլլայիր, ի՞նչ պիտի ընէիր...

Լռեց, իբր թէ խղճին խորէն հարցափորձէր ինքզինքը։

—Ես ետ պիտի դառնայի։ Վասնզի խեղճ Լամալօն կին և զաւկներ ունի։

Ծխափայտին մոխիրը թափեց եղունգին վրայ։

—Պա՛հ, եղածն եղած է... Երիտասարդ է ան, ես գրեթէ ծեր եմ, արդարութի՛ւն է։

Եզական պայքար մը կը մղուէր բանտապահի հոգիին մէջ։ Ոչ, ըրածին վրայ չէր ցաւեր, վասնզի իր զաւկին պէս կը սիրէր Ժաքը։ Այն պահուն երբ երիտասարդն անհետ եղած էր որմածակէն, գոհունակութիւնն եղած լմնցած էր։

Եւ սակայն Լամալօն վիրաւորող բանը սա էր որ Ժաք պատուի խօսք տուած էր իրեն։

(Շարունակելի)

ԱԶԳԱՅԻՆ
ԼՈՒՐԵՐ

ՀՈԳԵՀԱՆԳՍՏԵԱՆ ՊԱՏԱՐԱԳ

Վասն հանգստեան հոգւոյ և օրհնութեան անմոռաց յիշատակի Աստուածասէր և բարեպաշտ Տիգրան էֆէնտի Կիւմիւշկէրտանի, որ փոխեցաւ առ Աստուած, ամսոյս 7ին շաբաթ օր, ի Փարիզ։

Ցառաջիկայ Վերափոխման Տօնի երկուշաբթի օրն (օգոստոս 16) Գեր. Տ. Մատթէոս Սրբազան եպիսկոպոս Իզմիրլեան հրաւիրեալ է Սուրբ Պատարագի Խորհուրդն կատարել ի Ս. Երրորդութիւն եկեղեցւոյ Բերայի, ըստ փափաքանաց Ազն. եղբօրն Գրիգոր էֆէնտիի, և համայն կիւմիւշկէրտան տրամագգեաց գերդաստանին։

Ս. Պատարագի Խորհուրդը կ'սկսի առաւօտեան ժամ 2ին։

Ծանուցանելով զայս ի գիտութիւն բարեկամաց և ծանօթից ողբացեալ հանգուցելոյն Մնամ աղօթարար ի Տէր

Տ—Նէրէց

ՅՈՎՀ. ՔՀ. ՄԿՐԵԱՆ

13 օգոստոս 1893
Բերայ

Ուսուցչական Ժողովոյ երկրորդ նիստը տեղի պիտի ունենայ յառաջիկայ երկուշաբթի, 16 օգոստոս, Ղալաթիոյ ժողովարանին մէջ։ Ատեանը պիտի բացուի ժամը 6ին։ (*)

ԱԶԴ. Արժ. Եղիշէ Ծ. Վարդապետ Դուրեան հանդերձեալ է (օգոստոս 15) յառաջիկայ կիրակէ Ս. Աստուածածնայ Տաճարին Ս. Պատարագ մատուցանել ի Ս. Կարապետ եկեղեցւոյ Թաղիս, ի հոգեւոր մխիթարութիւն բարեպաշտ ժողովրդեան Թաղիս։

Ի դիմաց Թաղ. Խորհրդոյ Ս. Կարապետ
Եկեղեցւոյ Սկիւտարի

Ատենադպիր — Ատենապետ
Տ. Խ. ԵԶԷԿԻԷԼԵԱՆ — Գ. ԴՈՒՑՈՒՄՃԵԱՆ

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ԾԱՆՈՒՑՈՒՄՆ

Տնտես. Խորհրդոյ Ազգ. Կեդր. Վարչութեան

Սամաթիոյ Ս. Գէորգ եկեղեցւոյ միամեայ մատակարարութեան հաշուեցոյցն՝ 1892 յունվար 1էն մինչ ցվերջ դեկտեմբերի, ըստ օրինի Տնտեսական խորհրդոյ ներկայացուած և անոր յար և նման մի օրինակն յիշեալ եկեղեցւոյ բակն կախուած է ի տես Թաղեցւոց։

Տնտեսական խորհուրդն այսու պաշտօնական ծանուցմամբ հրաւէր կը կարդայ յիշեալ Թաղի պատուարժան ազգայնոց, որ նոյն հաշուեցոյցին վրայ՝ եթէ որ և է դիտողութիւն կամ բողոք ունին, Թուականէս մինչեւ 21 օր պայմանաժամու մէջ գրաւոր կերպիւ ներկայացնեն Տնտեսական Խորհրդոյ։

Սոյն պայմանաժամին լրումէն յետոյ ո և է բողոք կամ դիտողութիւն անլսելի պիտի մնայ։

Փարիզի բժշկական համալսարանին մէջ իր ուսումն աւարտելով մայրաքաղաքս դարձած է Տօքթէօր Մոսկոֆեան, որ մասնաւորապէս աշխատած է մանկաբարձութեան և կանանց զանազան հիւանդութիւններու ճիւղին։ Երիտասարդ բժիշկը պատուաւոր դիրք մը բռնելու կոչուած է մայրաքաղաքիս բժշկական դասին մէջ, և յուսալի է որ քիչ ժամանակէն գնահատուի իր ճարտարութիւնը։

Ընդհ. լուրեր

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆՔ. — Քաղաքապետութեան ժողովոյ առաջին քարտուղար անուանեցաւ Մահմուտ պէյ, նախորդ Մէքթուպճի Գասիմաւոնիի։

Այտընի նահանգին Մէքթուպճիի անուանեցաւ Հասան Վէֆիք էֆէնտի, նախկին Մէքթուպճի Վանայ։

Բալիի աստիճան տրուեցաւ Մախսուսէի Վարչութեան Ինէգօլու գործակատար Մազաքեան Մազաք էֆէնտիի և քարտուղար Մեհմէտ Սալիհ էֆէնտիի։

Երրորդ կարգի Օսմանիյէ պատուանշան տրուեցաւ Զաթալճայի ամրութեանց յանձնաժողովոյ առաջին նախագահ Միրլիվա Լասա փաշայի։

Ի ՆԱՅՍ. ՊԱԼԱՏ. — Բարձր. Սպարապետն և Ներքին ու Դատական գործոց Վսեմ. Նախարարք երէկ կայս. պալատ երթալով ստացան Վեհ. Սուլթանի հրամանները։

ԻՄԹԻԱԶԻ ՇՔԱԴՐԱՄ. — Վեհ. Սուլթանն Իմթիազ պատուանշանի չքադրամները շնորհած է Ծովային Նախարարութեան Մէքթուպճի Հասան Թահսին պէյի և հաշուակալ Պեհաէտտին պէյի։

ՕՏԱՐ ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆ. — Գերմանական կառավարութիւնը Բրուսիական Թագ պատուանշանի երկրորդ աստիճանը նուիրած է Տէֆթէրխանէի կայսւծադրոյ անօրէն Մեհմէտ Սայիտ պէյի։ Կայս. Իրատէ մը արտօնած է այդ պատուանշանի գործածութիւնը։

ՀԵՌԱԳՐԱԿԱՆ և Թղթատարական վերատեսչութիւնը հարկ եղած միջոցները ձեռք առած է որպէս զի Եւրոպայէն բերուելիք թղթատարական պայուսակները քարանթինայի պատճառաւ յապաղմանց չենթարկուին։ Նոյն վերատեսչութիւնն այդ առթիւ հարկ եղած հրամանները տուած է որոց որ անկ է։

ՎԱՆԱՅ կուսակալ Ֆերիտ Պաշրի փաշա իր իշխանութեանը ենթարկեալ գաւառաց մէջ քննական պտոյտ մը կատարելու համար ճամբայ ելած է՝ կեդրոնական Նահիյ Մեհմէտ Աքիֆ էֆէնտին փոխանորդ կարգելով։

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ. — Այտընի կուսակալութիւնը հեռագրած է Ներքին գործոց Նախարարութեան թէ օգոստոս 9 ի իրիկուան ժամ 12էն մինչեւ հետեւեալ օրուան նոյն ժամը, Իզմիրի մէջ կասկածելի հիւանդութեամբ վարակուեր են 19 անձեր, որոց 2ն՝ իսլամ, 5ը՝ յոյն, 1ը՝ հայ և 11ը՝ հրեայ։ Ասոնցմէ մեռած են 1 իսլամ, 5 հրեայ, 3 յոյն և առաջուան բռնուածներէն 2 հրեայ։ Օգոստոս 9 ին Թիրէի մէջ հրեայ աղջկան մը մահէն կասկածուելով, գտնուած տեղւոյն վրայ առողջապահական ամեն միջոցներ ձեռք առնուած են. ուրիշ դէպք չէ պատահած։ Իզմիրի մէջ օգոստոս 10ի իրիկուան ժամ 12էն մինչեւ հետեւեալ օրուան նոյն ժամը, կասկածելի հիւանդութեամբ վարակուեր են 21 անձեր, որոց 4ն՝ իսլամ, 2ը՝ յոյն, 1ը՝ հայ և 14ը՝ հրեայ։ Ասոնցմէ մեռած են 2 իսլամ, 1 յոյն, 4 հրեայ և առաջուան բռնուածներէն իսլամ մը, յոյն մը և հրեայ մը։ Նահանգին միւս կողմերուն մէջ հանրային առողջութիւնը գոհացուցիչ է։

—Պասրայի ու Մինթէֆիքի մէջ օգոստոս 9 էն 10, հնտախտի դէպք չէ պատահած։

—Եպարքոսական հրամանի մը համաձայն Պրուսայի կուսակալութիւնը հրահանգ տուած է Գարասիի, Աֆիոն Գարահիսարի և Բէօյմաճէի գաւառներուն, որք Այտընի նահանգին հետ սահմանակից են, հարկ եղած տեղերը մաքրանոցներ հաստատել և Այտընի նահանգէն եկողները սաստիկ քարանթինայի ենթարկել։ Այդ հրահանգ գործադրուած է։ Պրուսայի մէջ կուսակալին նախագահութեամբ յանձնաժողով մը կազմուած է, հարկ եղած առողջապահական միջոցները ձեռք առնելու համար։

ՔՕԶՕՆԻ ԷՖԷՆՏԻ, անդամ առողջապահական ժողովոյ և ընդհանուր քննիչ քարանթինաներու, երէկ Զմիւռնիայէն մայրաքաղաքս ժամանեց և ուղղակի կայս. պալատ գնաց։ Քօզօնի էֆէնտի յետոյ առողջապահական վարչութեան պաշտօնատունը գնաց։

ՊԵՏԱԿԱՆ Խորհրդոյ որոշմամբ յատուկ յանձնաժողով մը կազմուած է քննելու համար Հեռագրական ու Թղթատարական վերատեսչութեան և ներքին ու օտար շոգենաւային ընկերութեանց միջեւ եղած պայմանագրութիւնը։

ՄԱՔՍԱՅԻՆ ՎԿԱՅԱԳԻՐ. — Ռուս կառավարութիւնը մաքսային նոր սակագին մը որոշած ըլլալով քանի մը երկիրներէ եկած ապրանքներուն համար, ռուսական մաքսային վարչութիւնը ներմուծելի ապրանքներուն համար վկայագիր կը պահանջէ թէ ո՛ր երկիրներէ բերուած են։ Որպէս զի ո՛ր և է դժուարութիւն չծագի այս առթիւ, օսմ. մաքսային վերատեսչութիւնն Առեւտրական Սենեկին միջոցաւ հրաւիրած է այն վաճառականներն որք գործ ունին Ռուսիոյ հետ, իրենց ղրկած ապրանքներուն կցել վկայական մը՝ ղրկուած տեղւոյն մաքսատունէն տրուած։

ՕՍՄ. ՓԱՐՈՍՆԵՐՈՒ վարչութեան տուրքերու դիւանին հաշուեքննիչ պաշտօնեայներէն Միհրան Միսաք էֆէնտի միանգամայն Թարգման կարգուած է նոյն վարչութեան։

ԵՐԿՐԱԳՈՐԾԱԿԱՆ Դրամատան հաշուակալ Զիւհտի էֆէնտի երէկ առաւօտ Զաթալճա գնաց ինչ ինչ քննութեանց կատարման համար։

ՀԱՅՐԱՍՊԱՆ. — Պիղա գաւառի Պազըրկեանլար գիւղին մէջ Մէմթանօղլը Մեհմէտ արտին մէջ իւր հայրն սպանած ըլլալով ձերբակալուեր է իւր մէկ ընկերոջը հետ։

ՄԱՏՐԻՏԻ միջազգային ցուցահանդէսի ընդհ. մասնախումբին անդամ ընտրուած է Եէնիփունեա Տիմիդրաքի էֆէնտի։

ԱՆԳԼ. ԴԵՍՊԱՆԱՏԱՆ գործակատար Սըր Ա. Նիքօլսըն, որ Իմօճէն պահականաւով Նիկոմիդիա ուղեւորած էր, Թարապիա վերադարձաւ։ Ճամբան, շոգենաւը մեքենայի թեթեւ խանգարում մը ունենալեր է որուն առաջքը շուտով առնուեր է. հնոցպանի մը ոտքը քիչ մը այրեր է այս արկածին պատճառաւ։

ՕՍՄ. ՍԻԿԱՌԷԹԻ արտածման ընկերութեան յատուկ գործարանը, որուն ճարտարապետն էր Պ. Վալօրի, աւարտած է։ Այս շէնքն իր ընդարձակութեան հակառակ՝ հիմնարկէքի օրէն հաշուելով՝ տասն և հինգ շաբաթուան մէջ շինուած է։

ՕՍՄ. ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ Թանգարանը կայս. Իրատէով արտօնուած էր մասնաճիւղ մը հաստատել ի Ֆիլիպէ։ Հարկ եղած ձեւակերպութիւնք աւարտած ըլլալով, այս մասնաճիւղ պիտի բացուի ի մօտոյ։ Անոր տնօրէնութիւնն յանձնուած է տեղւոյն առաջնակարգ վաճառականներէն Մինասեան Միհրան էֆէնտիի։

ՍԻՐԱՎԷՊ. — Երկու գիշեր առաջ, ի Հասգիւղ, Նաւամատոյցին մօտ փողոցի մը մէջ, սիրային անշուք տեսարան մը տեղի կունենար։ Լռութիւնը արդէն կը տիրէ փողոցին մէջ. ճրագները մարած են։ Լուսինը իր աղօտ լոյսին բեհեզը փռած է փողոցներուն ու տուներուն վրայ։ Բանաստեղծական գիշեր մը վերջապէս, որուն հրապոյրը քիչ յետոյ անբացատրելի կը դառնայ, երբ քարաշէն տան մը դուռը կը բացուի անձայն և յաւերժահարսի երեւոյթով աղջիկ մը կ'երեւայ։ Միեւնոյն ժամանակ դիմացի տան դուռն ալ կը բացուի և առնական գլուխ մը կ'երեւայ զոր սակայն կարելի չէ բաղդատել Փարիսի հետ։ Երկկողմանի նշաններ. գլխի հաւանութեան օրօրում։ Դուները կը գոցուին. գիշերային այդ մունջ դերասանները իրարու մօտ են հիմակ. ու թեւ թեւ՝ կը մեկնին գինովցնող փսփսուքներով։

Հիմակ իրողութեան գանք. Լօքսանտրա բարեկեցիկ յոյնի մը աղջիկն է, հազիւ քսան տարու, և ժամանակէ մը ի վեր սիրային գաղտնի յարաբերութեան մէջ է միւսիւ Ճուանի հետ, որ դիմացի տունը կը բնակի։ Երիտասարդը երեսուն երեսունը հինգ տարեկան, շոգենաւի մէջ մեքենագործ է։ Վերջապէս որոշումը կը տրուի և անցեալ գիշեր խոյս կուտան։

Մոռցուած պարագայ. միւսիւ Ճուանի կին մը և երկու զաւակներ ունի, զորս երկու տարիէ ի վեր երեսի վրայ թողած է։

ԱՌԵՒՏՐ. ՍԵՆԵԱԿՆ իր վերջին նիստին մէջ խորհրդակցութիւններ կատարեր է այն միջոցներուն վրայ զորս հարկ է ձեռք առնուլ՝ տեղական կապերտներու պատրաստութեան մէջ ներկերու գործածումն արգիլելու համար. նոյնպէս թոյլ չտալու համար Միտիլլիի օճառի գործարանատէրերուն՝ Կրէտէի օճառի դրոշմը զնել իրենց պատրաստած օճառին վրայ։

ԵՐԿՐԱՇԱՐԺ. — Օգոստոս 10ին ու 11ին Մանասըրի Կէօրիճէ գաւառին մէջ վեց անգամ երկրաշարժի թեթեւ ցնցմունք զգացուեր են։

ԲԵՐԱՅԻ պատժական ատեանը եօթը ամսուան բանտարկութեան դատապարտեց Ռումէլի Հիսարցի Եղիա անուն մարդ մը, որ Արնավուտքէօյի բարձանց վրայ գտնուած այգիի մը պահապանին խրճիթը մտած էր գիշերանց՝ գողութեան համար և պահապանին դէմ զէնք քաշած էր փախչելու դիտաւորութեամբ։

ԱՅՏԸՆԻ կուսակալութիւնը որոշած է դատաստանի ենթարկել Փօչէթին գաւառակին նախորդ արկղակալ Մեհմէտ էֆէնտին՝ որ գումար մը իւրացուցած է։

ԳԱՂԹԱԿԱՆԱՑ վարչութիւնը նախընթաց օր Ասանա ղրկեց Սիլիստրէցի վաթսուն գաղթականներ ինչպէս նաեւ 10 գաղթականներ՝ Իսկէնտէրուն և 13 ալ Պէրկամա։

—Երէկ Սեվաստաբօլէն մայրաքաղաքս ժամանեցին Խրիմցի 41 գաղթականներ։

ՀԱՍԱՆ ՊԷՅ, կառավարիչ Սուրիական Տրիպոլսոյ, երէկ իւր պաշտօնատեղին ուղեւորեցաւ։

ԿԷՅՊԶԷԻ համար Թաղապետական բժիշկ մը պիտի կարգուի։

ՊՐՈՒՍԱՅԷՆ կը գրեն թէ անցեալները Քեօթահիայի ու Էսկիշէհիրի մէջ տեղը Տէյիրմէն Տէրէսի անուն տեղը արկած մը պատահեր է։ Քէօթահիացի Րիւշտի, Պրուսացի Յակոբճան և Օննիկօղլը Միհրան կառքով այդ տեղէն անցած ատեննին, կառքին ձիերն, որք ծարաւ են եղեր, յանկարծ դէպ ի գետը խուժեր են, որով կառքը ջուրին մէջ ինկեր է։ Ոստիկանք ժամանակին հասնելով յաջողեր են ազատել կառքը ձիերը, ուղեւորներէ Յակոբճանն ու Րիւշտին և կառապանն, իսկ միւս ուղեւորը Միհրան խղդուեր է։

ՆԱՒԱԿԻ ԱՐԿԱԾ. — Սթամպուլ կը պատմէ թէ «Իսթէրն Թէլէկրաֆ» ընկերութեան պաշտօնեաներէն Գալֆայեան էֆ. որ Պէօյիւքտէրէ կը բնակի, նախընթաց օր նաւակի մը մէջ նստած ձուկ կորսար Նաւամատոյցին մօտ, երբ Շիրքէթի 32 թիւ շոգենաւը նաւամատոյցին մօտեցած ժամանակ, անիւը զարնուեցաւ նաւակին որ շոգենաւին ու «Օթէլ տէ դ'Անգլըթէռ»ի քարափին մէջտեղ մնալով, կտոր կտոր եղաւ։ Գալֆայեան էֆ. հազիւ ժամանակ ունեցաւ ծով նետուելու ինքզինքն ազատելու համար, փայտի կտորներէ թեթեւ վէրքեր միայն ստանալով։

ԱԶԴ. — Պէշիկթաշի Սր. Աստուածածին եկեղեցւոյս վազֆէն Սիլիհտար Իծամիյէ Թէնսուֆ փողոց 2 եւ 4 թիւ երկու տուներուն կէսը մաճիլ մնացած ըլլալով, Թաղական խորհուրդս՝ միւս կէսերուն տիրոջ հետ յիշեալ երկու տուներն ի վաճառ հանած է, ուստի ներկայիս կ'ազդարարուի թէ՝ ո՛վ որ ծախու առնել կուզէ, պարտի Թուականէս մինչեւ 31 օր ամեն ուրբաթ եւ կիրակի առաւօտները դիմել ի խորհրդարան Թաղիս։

Ի դիմաց Թաղ. խորհրդոյ
Պէշիկթաշի

Ատենադպիր — Վ. Ատենապետ
Մ. Ա. ԽԻՒՏԱՎԷՐԴԵԱՆ — Թ. ԵՕՐՏԱՄԵԱՆ
8 օգոստ. 735 2—8

ԻԶՄԻՐԷՆ ԼՈՒՐԵՐ

Իզմիրի մեր Թղթակիցն օգոստոս 9 Թըւականաւ հետեւեալ տեղեկութիւնները կը հաղորդէ մեզ.

Քաղաքիս մէջ կասկածելի հիւանդութեան դէպքերն և անոնց չափազանցեալ տարածայնութիւնք մեծ վնաս պատճառեցին տեղական առեւտուրին։ Իզմիրի հրապարակն այսօր բոլորովին անկեալ վիճակ մը ունի։ Շատեր հետզհետէ կը հեռանան՝ մօտակայ գաւառներու մէջ բնակութիւն հաստատելու։ Աղքատներուն վիճակը մանաւանդ աւելի ցաւալի է. անոնց մեծագոյն յոյսը թուզի առեւտուրին վրայ կը կայանայ. մաղթենք որ յաջող երթայ այն։

—Բարեսէր անձ մը ուզելով իրեն ծանօթ քանի մը խեղճերու օգնել, մէճիտ մը տուած էր փռապանին՝ անոնց հաց բաշխելու համար։ Խումբ մը հրեաներ, որք այն կողմէն կ'անցնէին, կարծելով թէ ամենուն ալ ձրի կը տրուի, կերթան իրենք ալ առնուլ. հացագործը կը պոռայ, կը կանչէ. բարեսէր անձը երկու մէճիտ եւս կուտայ փռապանին, բայց այդ միջոցին արդէն երեք հարիւր հօխայէ աւելի հաց վերցուած էր։ Այս դէպք կրնայ գաղափար մը տալ հրեաներուն խեղճութեանը վրայ։ Արդէն կասկածելի հիւանդութենէ մեռնողները ընդհանրապէս հրեաներն են, որոց բնակած տուներն ու փողոցները խիստ անմաքուր են։ Նախորդ նամակով մը ըսած էի արդէն, թէ փոքրիկ խրճիթի մը մէջ քսան երեսուն հոգի կուտեն, կը նստին, կը քնանան։ Կայս. կառավարութեան ազդու տնօրինութեանց շնորհիւ, այս ամենուն առաջքը կ'առնուի հետզհետէ և հրեաները կը հեռացուին քաղաքէս, բարձրադիր տեղեր վրաններու տակ բնակութիւն հաստատելու համար։

—Նպաստամատոյց յանձնախումբ մը կազմուեցաւ որ իր առաջին նիստն ըրաւ այսօր Օսմ. կայս. Պանքայի տեղւոյս մասնաճիւղին մէջ, աղքատաց ուտեստ հասցնելու համար։ Հայոց աղքատները քանի մը օրէ ի վեր առաջնորդարան կը դիմեն և հաց կը խնդրեն։ Առաջնորդարանի քարտուղարը ձեռնարկած է աղքատ ընտանեաց ցանկը պատրաստել, որպէս զի ըստ այնմ պաշար բաշխուի։

* *

Բերայի Թերթերն ալ հետեւեալ տեղեկութիւնները կը հաղորդեն՝ Իզմիրէն իրենց ստացած լուրերուն համաձայն.

Պօնկօվաքի փաշա նկատելով որ չոր թուզը տուփերու մէջ դնելու ժամանակն հասած է, յատուկ հրահանգներ պատրաստած է այն ողջպահիկ միջոցներուն համար որք ձեռք պիտի առնուին թէ այդ գործին աշխատողներուն համար և թէ խաւաքարտէ կամ փայտէ տուփերուն մաքրութեանը համար։

Այտընի կուսակալ Հասան Ֆեհմի փաշա անցեալ երկուշաբթի կառավարական պաշտօնատունն հրաւիրելով վաճառականները, յանձնակատարներն ու չուկայի խանութպանները, ծանոյց անոնց թէ, հակառակ շրջած զրոյցներուն, կառավարութիւնը որոշած չէ բնաւ արգիլել կամ յետաձգել չոր պտուղներու պատրաստութիւնը. այլ այդ աշխատութեանց վերաբերեալ կարգ մը ողջպահիկ տնօրինութիւններ ըրած է պարագայից բերմամբ։ Վսեմ. կուսակալը մանրամասնաբար հաղորդեց այդ հրահանգները։

Լոնտոնէն Իզմիր հասած լուրեր կը ծանուցանեն թէ՝ չոր թուզերուն այս տարի Միացեալ Նահանգները ներմուծումը պիտի արգիլուի ամերիկեան կառավարութեան կողմէ։ Կը յուսացուի սակայն որ այս տնօրինութիւնը յետոյ կը ջնջուի։

ՀԵՌԱԳԻՐ
ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

ԱՆԳԼԻՈՅ ՊԱՆՔԱ. — 5°/₀

ԼՈՆՏՈՆ, 24 Օգոստ. — Անգլիոյ Պանքային շաբաթական հաշուեկշիռէն կ'երեւի թէ պատրաստ մետաղադրամէն 437,000 ոսկի պակսեր է, առեւտրական Թուղթերէն 261,000 և պանքատոմսերէն 237,000 ոսկի որով համեմատութիւնն է 44.96 °/₀։ Հետեւապէս, Պանքան զեղչի սակն 100 ին 4էն բարձրացուց 5 ի։

ՀՆՏԱԽՏԻ ԼՈՒՐԵՐ

ՓԵՏԵՐՍՊՈՒՐԿ. — Գերմանական սահմանագլխին վրայ ի Քալիշ 15 օրուան մէջ 97 վարակեալ 33 մեռեալ։

ԱԹԷՆՔ. — Հնգօրեայ քառանդինա Աւստրիա-Հունգարիայէն եկողներուն։

ՀՌՈՄ. — Կէս-պաշտօնական. — Ֆրանսայի արտաքին գործոց նախարարն ըսաւ իտալական դեսպան Պ. Ռէսմանի թէ իտալացի գործաւորներուն ի հիւանդանոց ընդունելութեան մէջ տեղի ունեցած յապաղումն հիւանդանոցներու կանոնագրոյն հետեւանքն էր։ Խնդրեց դեսպանէն որ իրեն հաղորդէ ցուցակն այն իտալացւոց որոց դրամական փոխարինութիւն կը պարտի Ֆրանսա։

ԷԿՄՈՐԴ. — Ֆրանսական ոստիկանութիւնն անցեալ օրուան տեղական դէպքին առթիւ ամբաստանեալ եօթն անձեր ձերբակալեց։

ՊԵՐԼԻՆ. — Նօրտ Տէօյչէ կը գովէ իտալական կառավարութեան իմաստութիւնը՝ Ֆրանսայի հետ ծագած վերջին խնդրոյն պաշտօնական կարգադրման առթիւ։

ԿՕԹԱ. — Էտինպուրկի Ալֆրէտ դքսին խնդրանօքն էր որ Կայսրը ներկայ գտնուեցաւ երգման արարողութեան։

ԶԱՆԶԻՊԱՐ. — Քիսմայիսի բերդին քով գտնուող սեւերն սպանեցին Արեւելեան Ափրիկէի ընկերութեան ներկայացուցիչը։ Քաղաքն և նաւահանգստին մէջ գտնուող Քէնիխա շոգենաւն ի վտանգի են։ Թնդանօթակիր մը ղրկուեցաւ հոն։

Վաճառ

ՂԱԼԱԹԻԱ, 12 Օգոստոս

ԸՆԹԱՑՔ ՓՈԽԱՆԱԿԱԳՐՈՑ		
3 ամիս Լոնտոնայի վրայ		109 3/4
3 » Փարիզի »		23 02
ՕՍՄԱՆԵԱՆ ՔՕՆՍՕԼԻՏԷ		
Երէկ երեկոյ գոց. [Միաց. Դ. Սէրի]		24 01
Բերայի մէջ	»	— —
Առաւօտուն բացուեցաւ	»	24 01
Կէս օրին	»	24 02½
Թանզիմաթը Օսմանիյէ երէկ երեկոյ		— —
» ժամ 5ին		— —
ԸՆԹԱՑՔ ԱՐԺԵԹՂԹՈՑ		
Խոխառ Թիւն	Սէրի	54
	»	33 25
	»	24 30
ԲԱԺՆԵՏՈՄՍՔ		
Սօսիէթէ Ժէնէրալ	Անգլ. Լր.	— —
Քրէտի Ժէնէրալ	» »	7 24
Պանք տը Քօնս.	» »	2 20
Օսմ. Նանք է վալէօր	» »	3
Րէժի	Օսմ. Ոսկի	16 27
Թրամուէյ	» »	582
Օսմ. Ապահովագր. Ընկ.	» »	330
Ռումէլիի Երկաթուղի	Ֆր.	84 75
Բաժնեթուղթ Լաւրիօնի		34

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱ

ՓԱՐԻԶ, 24 Օգոստոս

Ֆրանսական Ռանթ 3 °/₀	99 15
» 4½ °/₀	103 85
Օսմանեան քոնսոլիտէ Սէրի Դ.	22 17
Օսմ. ժառ. արժեթուղթ	— —
Բրիօրիթէ Թիւքր (1890)	453 75
Օսմանեան Երկաթուղի	— —
» Րէժիի բաժնեթուղթ	379 37
Պանք Օթօման	570
Քրէտի Լիօնէ	773 75
Իտալական Ռանթ 5 °/₀	84 40
Եգիպտական միացեալ	505 62
Չէք Լոնտոնայի վրայ	25 365
Օսմանիյէ (Օսմանեան քոնսոլիտէ)	411 87
ԼՈՆՏՈՆ, 24 Օգոստոս	
Անգլ. քոնսոլիտէ	97 62
Օսմ. » Սէրի Դ.	21 87
» » » Ա.	54
» » » Բ.	33 25
» » » Գ.	22 87
Օսմ. փոխառութիւն 1871	96 75
Փոխառութիւն 1877 (Տէ ֆանս Լօն)	93
Պանք Օթօման	12 56
Այտընի երկաթուղի	11 75
Գասապայի երկաթուղի	13 30
Եգիպտական միացեալ (ունիֆիյէ)	99 62
» առանձ. (բրիվիլէժիէ) 1890	— —
Տօմանիա (փոխառ. Ռոչիլտ)	102 50
Հելլենական 5 °/₀	35
Փոխանակութիւն Փարիզի վրայ	25 562

ԿՐԹԱԿԱՆ

ՕՐԱԿԱՆ ՔԱՆԻ՞ ԺԱՄ ԴԱՍԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ

Դպրոցի հոգաբարձութեանց եռանդալից գործունէութեան այս օրերուն մէջ, երբ ուսուցիչներու նոր ընտրութիւն, դասերու նոր բաշխումներ կը կատարուին, երբ մէկ մի դասատուի հետ շաբաթական այսչափ ժամու դասախօսութեան փոխարէն պայմանագրութիւններ կը կնքուին, աւելորդ չըլլար կարծեմ, եթէ մի քանի խօսք ըսենք այն էական սկզբունքի վրայ, զոր դժբաղդաբար կանտեսեն մեր դպրոցական ոչ սակաւաթիւ վարիչք։

Ուսուցչութեան պաշտօնն՝ որ կարծուածէն շատ աւելի փափուկ է, և յորում հոգին իւր բոլոր կարողութիւնը և սիրտը իւր բոլոր եռանդը միացնելու պէտք ունի, ներելի չէ բնաւ իբրեւ մեքենական արհեստ գործածել։

Եւ եթէ ճիշդ է թէ մեր հոգաբարձուք այդչափ բան չհասկնալու չափ տգէտ չեն, ապահովապէս չհասկնալութիւնը՝ առեւտրական կեանքի գըլխաւոր վարիչ ոգին՝ պէտք չէ փորձէ զիրենք և այս կրթական պաշտօնին մէջ մարդու և ժամանակի շահ չի համարին երբ ուսուցիչն՝ որ արդէն իսկ հացն ու պանիրը չկրնալ միացնելու ատեան յոյժ համեստ թոշակով մը կը վճարուի, իւր բոլոր օրն անցունէ դըպրոցին մէջ չարունակ զբաղելով, սակայն կը մոռնան թէ հոգեկան կորովը չդիմանար երկար վաստակի և ճգնութեան, երբ կամ առ առաւելն չորս ժամէ աւելի աշխատութիւն՝ ամէն արժանութիւն և եռանդ կը խլէ ուսուցչէն. և այնուհետեւ դասարանին մէջ կը գտնուի նա քնացնելու քան ուսուցանելու համար։ ակամայ կը խօսի, բանի կը փնտռէ բառ և բացատրութիւն այս կամ այն խնդիրը լուսաբանելու, և անձկանօք կսպասէ դասաւարտի զանգակին՝ ինքզինքը դասարանէն դուրս ձգել կարենալու համար։

Ուստի ամենայն իրաւամբ հոգեբանք առաւել ճիգ և ուշադրութիւն պահանջող դասերն առաւօտեան ժամերու կը յատկացնեն, յորս մտքերը տակաւին իրենց թարմութեան մէջ առաւել ընդունակ և ի վիճակի են ըմբռնելու և ըմբռնել տալու, սնանելու և սնուցանելու։

Նշանաւոր հոգաբարձուք՝ իբրեւ ժամերու և ժամանակի խնայող տնտեսագէտ մարդիկ՝ նոյն սխալը կը գործեն և ուսանողաց մասին, առաւել աշխատութիւն յատկացնելով անոնց քան ուշչափ իրենց կարողութիւնը կը տանի, ճշմարտապէս չճանչնալով մանուկն՝ որոյ մէջ ամենայն ինչ բնական օրէնքով մը կ'ըմթանայ, և բռնի աշխատութիւնը չկրնար երբեք իւր արգիւնքն ունենալ։

Եւ արդարեւ ինչպէս ստամոքը չը կրնար իւր տարողութենէն աւելի սընունդ ընդունիլ, նոյնպէս և միտքն իւր իմացական պաշարի որոշ չափն ունի, որմէ աւելին մանուկին մէջ ընդարմացում, ապշութիւն և բթութիւն յառաջ կը բերէ, ինչպէս ստամոքսի արտասովոր խճողումն հիւանդութիւն և մահ։

Արդ, չդիտելով թէ կրթական շատ մը մեծ հաստատութիւնք օրական մինչեւ 7-8 ժամու դասախօսութեան ժամանակացոյց մը կ'արտօնեն, մենք կը կարծենք թէ մեր նախնական և բարձրագոյն նախակրթարանաց համար օրական 4 դասը բաւական և շատ է, երկու՝ կէս օրէն յառաջ, և երկու՝ կէս օրէն վերջ. իսկ դասերու տեւողութիւնը, ինչպէս Կեդրոնական Ուսումնական Խորհուրդն իւր վերջին ընտրելագոյն ծրագրով կ'որոշէր, ըստ հասակի աչակերտաց և ըստ առարկային, կրնան լինել ½, ¾, և 1 ժամ։

Սերտողութեան համար եւս, որ դարձեալ մտային մեծ ճիգ և յոգնութիւն կը պահանջէ, երկու ժամ առնէ յետոյ, մին առաւօտեան հաւաքումէն անմիջապէս վերջ և միւսը կէս օրուան ճաշէն և մեծ զբօսանքէն յետոյ, օրուան մնացեալ մասը բացարձակապէս դադարի և զբօսանքի պէտք է յատկացնել, կազդուրելու համար մանուկը մտօք և մարմնով։

Իւրաքանչիւր դասի վերջ տրուած դադարը կամ զբօսանքը որ մէկ ժամէ աւելի և 15 վայրկեանէ պակաս պէտք չէ ըլլայ, այն ժամանակամիջոցն է յորում հոգին պիտի մարսէ իւր ստացած սնունդն, յաջորդին տեղ թողլու համար։

Ուստի հոգեբանական տարրական սկզբանց դէմ մեղանչել է յապաւել այս դասամիջոցներն և զբօսանք, զի երբեք ժամավաճառութիւն չեն սոքա, ինչպէս կը կարծեն ոմանք, այլ կրթական նպատակէ աւելի շուտով և անվրէպ հասնելու միջոցներ զոր կարող ենք ուսանիլ նոյն իսկ այն տգէտ ուղեւորներէն, որք յընթացս ճանապարհորդութեան՝ ստէպ դադար և հանգիստ կառնեն, որպէս զի նոր ոյժով մը զօրացած, վերսկսին իրենց յառաջխաղացութիւնը։ Գ. Լ.

Կարին, 20 յուլիս

ԷՆԿԻՒՐԻԻ ԴԱՏԱՍՏԱՆԸ

ՎՃԻՌԱԳԻՐ

ՎԵՐԱՔՆՆԻՉ ԱՏԵՆԻ ՊԱՏԺԱԿԱՆ ՃԻՒՂԻՆ

(Շարունակութիւն երէկի թիւէն)

Նկատելով որ լուսանկարիչ Միսաք հարցաքննիչ դատաւորին առջեւ հաստատած ու խոստովանած է իւր այդ յայտարարութիւններն և դատարանին առջեւ ալ մասամբ խոստովանելէ ու հաստատելէ յետոյ՝ մէկ մասը ծածկել և անոր տարբեր մեկնութիւն մը տալ ուզած է, նկատելով որ բացորոշապէս խոստովանած է թէ իբրեւ երեսփոխան Մարզուան գացած և յատկապէս ներկայ գտնուած է խռովարարական ժողովին, նկատելով որ Կեսարիոյ խռովարարական պետերուն, որոց մանրամասնութիւնը վերը յիշուեցաւ, և Արզմանօղլը Յովհաննէսի յայտարարութիւնք և Գալըպճը Մօսօի փոխադարձ յայտարարութիւնք կը հաստատեն Միսաքի արձանագրեալ խոստովանութեան ստուգութիւնը, նկատելով որ երբ ամբաստանեալ մը հարցաքննիչ դատաւորին առջեւ նախ ուրանայ և յետոյ զանազան ձեւերով խոստովանի իւր յանցանքը, օրինական տրամադրութիւն մը չկայ ցոյց տուող թէ իւր խոստովանութիւնն անընդունելի է, նկատելով որ այսչափ ապացոյցներով հաստատեալ խոստովանութիւնք ըստ օրինի վճռոյն պատճառներէն կը համարուին, նկատելով որ ամբաստանեալներէ շատերը նախ կուրանան և յետոյ հասկնալով որ ուրացումը ճշմարտութեան դէմ օգուտ մը չունի, իրենց յանցանքը կը խոստովանին՝ ճշմարտութիւնը այլայլելով ու ծածկելով, նկատելով որ այդ պարագայ բազմաթիւ օրինակներով տեսնուած է և չկրնար այլայլել երեւան ելած ճշմարտութիւնը։

Նկատելով որ Կեսարացի Ալաճաճեան Կարապետի, Տէօքմէճեան Բարսեղի, Ճէպիտճիլեան Յակոբի և Ճէվահիրճեան Ռուբէնի կողմէ Կեսարիոյ կառավարչին մատուցեալ յայտագրոյն մէջ յայտարարուած է թէ Թումաեան Կարապետ ու Գայաեան Յովհաննէս խռովարարական գործին հաստատած են ի Մարզուան, որ դասի նիւթ եղող գործերու հրատարակման կեդրոնն է և խռովարարական գործունէութեանց ու յեղափոխական և ապստամբական բիծերու աղբիւրը, թէ Մինէ ու Վահրամ ծածկանուններով խռովարարական մասնաճիւղերու ղրկուած նամակներու և հրահանգներու գաղափարներն են և թէ անցեալ 1308 տարւոյ սեպտեմբեր 11ին, 12ին ու 13ին՝ այդ ճիւղերէն բերուած խռովարարական երեսփոխաններու նախագահ ու քարտուղար ընտրուած են և իրենց խռովարարական իղձերն ու ապստամբական նպատակները տարածելու ու հրատարակելու և անոնց գործադրութիւնը փութացնելու համար խորհրդակցութիւններ կատարած և որոշումներ տուած են, նկատելով որ Ալաճաճեան Կարապետ, Տէօքմէճեան Բարսեղ, Ճէպիտճիլեան Յակոբ և Ճէվահիրճեան Ռուբէն հաստատած են զայս այն ծանօթութեան մէջ զոր գրած են այդ նամակներէն ձեռք անցուած երկուքին տակ։

(*) Ծ. Խ. — Կարելի չէ՞ր որ Ուսումնական Խորհուրդն և կամ Ուսուցչական Ժողովոյ Դիւանը նկատողութեան առնլով երկուշաբթի տօնը, շաբթուան մէջ ուրիշ օրուան մը յետաձգէին այդ նիստը, որպէս զի թէ ժողովականք բազմաթիւ ըլլային և թէ ունկնդիրք։

ինչպէս նաեւ հարցաքննիչ դատաւորին առջեւ խոստովանած ու յայտարարած են․

Նկատելով որ ասոնցմէ Կարապետ, Բարսեղ ու Յակոբ թէեւ դատավարութեան պահուն յայտարարած են որ այդ յայտագիրն ստորագրած էին իրենց եղած հրամանի մը վրայ, թէ բանակցութեանց պաշտօնեայ Փափազեան Քերովբէի կողմէ Կեսարիոյ կառավարչին տրուած տեղեկութիւններն իրենք ալ կը հաստատեն, նկատելով որ այդ կերպով ուզած են ճշմարտութիւնը ծածկել և տարբեր մեկնութիւն մը տալ, նկատելով որ Ռուբէն ալ իւր յայտարարութեանց տարբեր մեկնութիւն մը տալու համար ըսած է թէ առաջուընէ իմացած ըլլալով որ՝ Մարզուանի խռովարարական գօմիթէին նախագահը Թումաեան Կարապետն է ու քարտուղարը՝ Գայաեան Յովհաննէս և այդ պատճառաւ նոյն յայտագիրն ու ծանօթութիւնը հաստատած, գրած ու ստորագրած է, նկատելով որ ասոնց տուած տեղեկութիւններն արդէն ոչ թէ իրենց տեսածին վրայ հիմնեալ էին՝ այլ Մարզուանի հետ կատարուած բանակցութեանց, նկատելով որ Փափազեան Քերովբէի յայտարարութիւններէն, որք կարդացուած են, հասկցուած է թէ ի Մարզուան որոնց հետ բանակցութիւն կատարուած ըլլալուն մասին եղած տեղեկութիւնք Փափազեան Քերովբէի յատկացուած չեն, նկատելով որ Քերովբէի յայտարարութեանց մէջ ըսուած է թէ Մարզուանէն առնուած թուղթերը Քերովբէի կողմէ Կարապետի, Բարսեղի, Ռուբէնի ու Յակոբի տրուելով երբեմն անոնց հետ համաքարար և երբեմն մինակ ինք պատասխան գրած է ծածկանուն ստորագրութեամբ, նկատելով որ այս պարագայներ հաստատուած են սա կերպով թէ Մարզուանէն եկած թուղթերէն ու նամակներէն, որոց համար ամենքն ալ խոստովանած են թէ Մարզուանէ եկած են, և ոչ մին Փափազեան Քերովբէի քով գտնուած են, այլ մէկ քանին Ճէվահիրճեան Ռուբէնի, մէկ քանին Ալաճաճեան Կարապետի քով և մէկ քանին ալ Տէօքմէճեան Բարսեղի ու Ճէպիտէլիքեան Յակոբի կողմէ ջնջուած ու այրուած են, նկատելով որ իրաց այս վիճակ կը հաստատէ թէ ասոնց կողմէ Միւթէսարըֆութեան տրուած յայտագրոյ պարունակութիւնն և հարցաքննիչ դատաւորին առջեւ եղած յայտարարութիւնք ու խոստովանութիւնք ճշմարիտ են, նկատելով որ այդ երկու նամակներու տակ գտնուած ծանօթութիւնը վաւերացնողներու հետ Անտօն Ռշտունիի ալ գտնուիլը չը կրնար հիմնական պատճառ մը ըլլալ այդ վաւերացման նշանակութիւն չունենալուն, նկատելով որ խոստովանած են թէ Անտօն Ռշտունի, ինչպէս ըսուած է, խռովարարական այդ գօմիթէին ամեն առաջնակարգ անդամներէն է և թէ Աթէնքի գօմիթէին ու Մարզուանի միջեւ բանակցութիւնք կատարուած են, նկատելով որ խնդրոյն այդ կէտը կը հաստատեն սա պարագաները թէ Ռշտունի Աթէնք եղած ատենը պիտի կրնայ հասկնալ ու ճանչնալ Մարզուանի խռովարարական ընկերութեան անդամներն և թէ Ռշտունի Կեսարիոյ մէջ իւր վկայականին հաւատ ընծայուած չըլլալով ի Մարզուան նամակ գրած է անոնց ապահովութիւն մը տալու համար, նկատելով որ Փափազեան Քերովբէ խոստովանած է թէ Կեսարիոյ խռովարարական ճիւղին ու Մարզուանի մէջ բանակցութիւններ կատարելու իւր պաշտօնը տեւած է մինչեւ Ռշտունիին Տէրէվէնքի վանքը ժամանելն և թէ անկից յետոյ բանակցութիւնք անոր միջոցաւ կատարուած են, նկատելով որ ընդունելի պատճառ մը չկայ տեղեակ ըլլալու մասին զանազանութիւն մը դնել Քերովբէի ու միւսներուն մէջ, նկատելով որ Բէհլօ Յակոբ ու քարոզիչ Մարտիրոս, ինչպէս յառաջագոյն ըսուած է, յայտարարած են թէ Թումաեան Կարապետ ու Գայաեան Յովհաննէս Պիւրհան գիւղին խռովարարական ներշնչումներ ըրած են՝ հայերն ու բողոքականները անկախութեան տեսակէտով միացնելու ու զինելու մասին, նկատելով որ Արզմանօղլը Յովհաննէս ու Քէչէճեան Միսաք, որք Կեսարիաէն ու Եօզղատէն իբրեւ երեսփոխան Մարզուան գնացած ու վերոյիշեալ խռովարարական ժողովին ներկայ գտնուած էին, հարցաքննութեան պահուն ըսած են թէ Թումաեան Կարապետ նախագահած է խռովարարական այն ժողովին, որուն իրենք ներկայ գտնուած են իբրեւ երեսփոխան, նկատելով որ այս պարագաներ կը հաստատեն միւսներուն յայտարարութիւնները, նկատելով որ Բէհլօ Յակոբի՝ հարցաքննիչ դատաւորին առջեւ իւր ըրած յայտարարութիւններն այլայլելու մասին յառաջ բերած կէտերն, ինչպէս արդէն ըսուած է, ըստ օրինի անընդունելի են, նկատելով որ քարոզիչ Մարտիրոս՝ հարցաքննիչ դատաւորին առջեւ ըրած յայտարարութիւնները դատարանին առջեւ հաստատած է տարբեր մեկնութեամբ, նկատելով որ Արզմանօղլը Յովհաննէս ու Քէչէճեան Միսաք դատավարութեան պահուն իրենց լեզուն փոխած են ըսելով որ խռովարարական ժողովին նախագահողը Թումաեան Արթին էր, և այսպէս կը հասկցուի թէ ուզած են անձն ու ճշմարտութիւնը ծածկել, որովհետեւ Թումաեան Արթինի նկարագրին համար թէ՝ ասոնց և թէ Ճիվանեան Մարտիրոսի, Օյլաքճեան Խաչատուրի, Ուզունօղլը Գալուստի, Միտիլօղլը Սարգիսի, Գարակէօզօղլը Արթինի, Տօլօնեան Յակոբի և Վարդանօղլը Միհրանի կողմէ տրուած բացատրութեանց մէջ հակասութիւն կայ, նկատելով որ մինչդեռ Արզմանօղլը Յովհաննէս՝ նոյն ժողովոյ քարտուղար ընտրուած անձին համար կըսէ թէ Անդրանիկ անուն անձ մըն է, առանց անոր բուն իսկ անունն և ո՞վ ըլլալը ճշդելու, միւս կողմէ Քէչէճեան Միսաք բոլորովին չգիտնալ կը ձեւացնէ թէ նոյն ժողովոյ արձանագրոյն մէջ քարտուղար ընտրուած ըլլալը ծանուցուած Մարզուանի երեսփոխաններէն Վահրամն ո՞վ է, նկատելով որ Արթին Թումաեանի նկատմամբ տրուած բոլոր տեղեկութիւններէ կերեւի թէ այդ անձ առանձինն ու շրջուն կերպով աւազակութիւն կընէ, նկատելով որ ինչպէս որ ստուգուած է Մարզուանէն չարունակաբար խռովարարական մասնաճիւղերու ղրկուած թղթակցութիւնք Մինէ ու Վահրամ ծածկանուններով երկու ստորագրութիւններ կը կրեն, ինչ որ ցոյց կուտայ երկու անձերու գոյութիւնն, որք խռովարարութեան կեդրոն եղող Մարզուանի գիւղաքաղաքին մէջ շարունակ եռանդով կ՚աշխատին վարելու խռովարարական գործառնութիւնները, նկատելով որ ինչպէս հաստատուած է խռովարարական ժողովոյ արձանագրոյն ընթերցմամբ, մինչդեռ ամեն տեղէ մէկ մէկ երեսփոխան կը գտնուի, Մարզուանէն երկու երեսփոխաններ կան, որոցմէ Մինէ ծածկանունը կրողը նախագահ ընտրուած է և Վահրամ ծածկանունը կրողն ալ քարտուղար, նկատելով որ այս ալ նոյնը կը հաստատէ, նկատելով որ Թումաեան Կարապետ խոստովանած է թէ Թումաեան Արթին կաթնավաճառի եւ մսավաճառի նման թափառաշրջիկ մարդ մ՚է. նկատելով որ ժողովոյ գումարումէն յետոյ վերոյիշեալ Մինէի ու Վահրամի կողմէ յանդիմանական նամակ մը գրուելով Կեսարիոյ մասնաճիւղին, ըսելով որ Կեսարիաէն երեսփոխան ղրկուած Արզմանօղլը Յովհաննէս անկարող է ու լեզուագէտ չէ, նկատելով որ Արզմանօղլը Յովհաննէս ըսած է թէ նոյն ժողովոյ մէջ խորհրդակցութիւնք հայերէն ու անգլիերէն տեղի ունեցած են, լեզուներ զորս ինք չհասկնար և Քէչէճեան Միսաք ալ հաստատած է այդ կէտը, ինչ որ կ՚ապացուցանէ թէ ժողովն և նամանաւանդ նախագահն ու քարտուղարը կարող մարդիկ են և հայ ու անգլիական լեզուներու հմուտ, նկատելով որ այդ ձիրքեր բնաւ չեն յարմարիր Թումաեան Արթինի, նկատելով որ այս պարագաներ զատ զատ կապացուցանեն Թումաեան Կարապետի ու Գայաեան Յովհաննէսի նկատմամբ եղած յայտարարութիւններն ու տրուած տեղեկութիւնները, նկատելով որ այս կարգի խռովարարական գաղտնի գործառնութեանց ձեռնարկող անձինք, ինչպէս յայտնի եղած է քննութեան և դատավարութեանց պահուն, կը ծածկեն իրենց բուն իսկ անուններն ու ձիրքերը և նախատեսելով իրենց դէմ իբրեւ ապացոյց բերուելիք և ճշմարտութեան երեւան հանուելուն նպաստելիք ամեն պարագաներն, ըստ այնմ իրենց գործառնութիւնները կը կարգադրեն և նկատելով որ Զուիցերիայէն Աթէնք փոխադրուած ըլլալն ըսուած խռովարարական գօմիթէին անդամոց կազմած թուղթ համեմատ, անկարելի է որ Անտօն Ռշտունի չճանչնայ այդ խումբին անդամներն որոց հետ անդամակից է և տեսակցած, նկատելով որ Ռշտունի չէ ուզեր յայտնել բուն իսկ անունն այն Անդրեան ծածկանուն ստորագրութեան, որ կը գտնուի խռովարարական վկայականին մէջ և որ գրուեալ է, նկատելով որ այս պարագայ ցոյց կուտայ այն ճշմարտութիւնը թէ խռովարարք միաբանած են զիրար ձեռք չտալու և միանգամայն երեւան կը հանէ տրուած տարբեր մեկնութեան ճշմարիտ վիճակը, նկատելով որ Ռշտունի ըսած է թէ այդ կարգի գօմիթէի թուղթերուն մէջ գիր ու ստորագրութիւն ընդունելի չեն և միայն կնիքի ու դրոշմի ուշադրութիւն կ՚ընծայուի, ինչ որ կը հաստատէ վերոյգրեալ խորհրդածութիւնները եւ միանգամայն ցոյց կուտայ թէ Մինէ ու Վահրամ ստորագրութիւնները կրող նամակաց գիրն ու ստորագրութիւնները քննելու տեղի չկայ, նկատելով որ այդ քաղաքներու, գիւղաքաղաքներու ու գիւղերու մէջ գտնուող քարոզիչներու մէկ մասը և ժողովրդեան տղաքներէ ոմանք Թումաեան Կարապետի աշակերտներն են եւ այսպէս Արթին Թումաեան կամ ուրիշ անծանօթ անձ մը հռչակէն ու իրեն նկատմամբ ըլլալիք յարգանքներէն օգուտ քաղելով իւր անունը հրապարակ հանած է դատի նիւթ եղող խռովարարական նպատակներն ի գլուխ հանելու համար և գալով Քերովբէի, Ալաճաճեան Կարապետի, Տէօքմէճեան Բարսեղի, Ճէպիտէլիքեան Յակոբի, Ճէվահիրճեան Ռուբէնի և այլոց լսած ըլլալուն, ինչպէս որ Թումաեանի նկատմամբ Քէչէճեան Միսաքի յայտարարութեանց մէջ ըսուած է, եթէ ենթադրուի իսկ որ մարդ մը տեղւոյ մը մէջ ուղղակի և անուղղակի բացարձակապէս առանց յարաբերութիւն մը ունենալու կարենայ իւր յատուկ նպատակին միջոց մը ընել անունն և համբաւն իմացուած ու ճանչցուած մարդու մը, կարելի չէ երեւակայել թէ օգուտ մը կրնայ քաղուիլ ժողովրդեան անհատներու հանդէպ, տարաձայնելով անունն Թումաեան Կարապետի ու Գայաեան Յովհաննէսի նման ուսուցիչներու, որոց համբաւը միայն իրենց աշակերտներուն ծանօթ է, նկատելով որ իրենց ըսածին համաձայն քանի որ այն քաղաքներու ու գիւղաքաղաքներու գրեթէ ամենուն մէջ, որք խռովարարական ներշնչմանց նպատակէտ եղած են, գտնուած քարոզիչներու շատն եկած են Մարզուանի վարժարանէն, ուր իրենք ուսուցիչ են, եւ ժողովրդեան տղայոց շատերն իրենց աշակերտներն են և իրենք այդ խռովարարական նպատակաց ո՛չ մասնակից եղած են և ոչ ալ տեղեկութիւն ունին, բնական է որ աշակերտք իրենց ուսուցիչներուն անուանը այդ կարգի օրինական ծանր պատասխանատուութիւն մը հրաւիրող տարաձայնութիւններն անմիջապէս իմաց պիտի տային իրենց ուսուցիչներուն և կարելի է ալ որ ձերբակալել պիտի տային այն անձն որ այս կերպով կուզէ արատ մը բերել իրենց ուսուցիչներուն անուանը, նկատելով որ Գայաեանի անպատճառ ուսուցիչ և եկեղեցական ժողովին մէջ Թումաեան Կարապետի ընկեր գտնուիլը բնաւ պատճառ մը չը կրնար նկատուիլ որ Գայաեան ալ անոր հետ ցոյց տրուի, նկատելով որ խռովարարական նամակներու եւ գրութեանց պարունակութիւնը կը հաստատէ թէ խռովարարական կեդրոնէն խռովարարական հրահանգներ տուողներն երկու անձեր են և մանաւանդ ի Մարզուան գումարեալ խռովարարական ժողովին մէջ Մարզուանէն երկու անձեր գտնուեր են, նկատելով որ Արզմանօղլը Յովհաննէսի ըսածին համաձայն թէեւ առարկուած է թէ նոյն ժողովն երեք օր երեք գիշեր ի նիստ գումարուած ըլլալով վերոյիշեալք, որք վարժարանին մէջ կը գտնուէին, չպիտի կրնային ներկայ գտնուիլ, սակայն Քէչէճեան Միսաք ըսած է թէ այդ ժողովոյ գումարումը չարունակաբար տեւած չէ և միանգամայն ժողովոյ արձանագրէն ալ կերեւի թէ զատ զատ երեք նիստեր եղած են, որով Յովհաննէսի այդ յայտարարութիւնը բոլորովին կը հերքուի, նկատելով որ այս տարաձայնութիւնք և տեղեկութիւնք ժողովրդեան անհատներու անծանօթ են և միայն խռովարարական շրջանակին մէջ եղող, անոտի նպատակաց տարածման ամենէն աւելի ծառայող և գօմիթէի անհատներն ալ ծածուկ պահուած խռովարարական գործառնութիւններն ու գաղտնիքները գիտցող ու գործօն պետերուն յատուկ են և անոնց կողմէ իմաց կը տրուին, նկատելով որ իրենց անոտի նպատակներուն մէջ ամենէն աւելի առաջ գացողներն ազատելու յոյսով տարբեր մեկնութիւններ տալու կը ձեռնարկեն, նկատելով որ Փափազեան Քերովբէ իւր յայտարարութեանց մէջ՝ խօսելով Գայաեանի կողմէ իրեն և Ալաճաճեան Կարապետի ու Ճէպիտէլիքեան Յակոբի եղած խռովարարական ներշնչմանց վրայ, առանց ըսելու թէ այդ անձը Կիւլպէնկեան Տիգրանի միջոցաւ տեսած էին, յայտնած են թէ Կիւլպէնկեան Տիգրան ըսեր է Գայաեանի թէ իրենք մտադիր են խռովարարութեան և Գայաեան ալ իբրեւ հիւր Կեսարիա գալուն զիրենք իր գտնուած տունը կոչելով խռովարարական ներշնչումներ ըրեր է, նկատելով որ Կիւլպէնկեան Տիգրան այդ տեղեկութիւնները կրնար Մարզուանի մէջ տալ, նկատելով որ անոնց Կեսարիա եկած ատեն Կիւլպէնկեան Տիգրանի Մարզուան գտնուած ըլլալը չը կրնար հերքել Փափազեան Քերովբէի ըսածները, նկատելով որ թէեւ այս յայտարարութիւն հաստատուած չէ Կարապետի ու Յակոբի կողմէ, սակայն անոր հարցաքննիչ դատաւորին առջեւ առաջ մօտք ըրած յայտարարութեանց բոլոր կէտերը հաստատուած են Կարապետի, Յակոբի, Տէօքմէճեան Բարսեղի, Ճէվահիրճեան Ռուբէնի և Անտօն Ռշտունիի կողմէ թէ՝ հարցաքննիչ դատաւորին և թէ դատարանին առջեւ եղած խոստովանութեամբ ինչպէս նաեւ ձեռք անցուած խռովարարական միասակար գրութիւններով ու նամակներով, նկատելով որ ասոնք՝ միմիայն Թումաեանի ու Գայաեանի վերաբերեալ կէտերուն մէջ տարբեր մեկնութիւններ տալու և այլայլելու ձեռնարկելով ուրիշ նպատակ չունին եթէ ոչ ճշմարտութենէն շեղիլ, նկատելով որ Սեբաստիոյ կուսակալութենէն իբրեւ տեղեկութիւն ղրկուած թղթակցութիւնն ինչպէս նաեւ Կէմէրէկի հայ քահանային ու վարժապետին թուղթը թէեւ չեն կրնար օրինական ապացոյց մը նկատուիլ, սակայն ասոնցմէ քաղուած տեղեկութիւնները կը հաստատեն այն ապացոյցներն ու նշաններն որք կը վերաբերին Թումաեան Կարապետի և Գայաեան Յովհաննէսի՝ այդ գօմիթէին նախագահութիւն ու քարտուղարութիւն ընելով խռովարարական գործառնութիւններ պատրաստած և խռովարարական գրութիւնները խմբագրած ըլլալնուն, նկատելով որ իրենց այն յայտարարութիւնը թէ երկար ժամանակէ ի վեր իրենք տեղական կառավարութեան հսկողութեանը ներքեւ կը գտնուին, իրենց յուրի ընթացքը կ՚ապացուցանէ և միանգամայն այն խոստովանութիւնը թէ կառավարութիւնը զիրենք փնտռելէն տասնըհինգ օր յետոյ ձերբակալուեր են, նոյնպէս կապացուցանէ թէ ժամանակ մը պահուելով չեն կրցեր փախչիլ և այնպէս ձերբակալուեր են, նկատելով որ ասոնք թէեւ կ՚ըսեն որ Մարզուանէն Զօրումի, Եօզղատի ու Պօղազլըեանի ճամբով Կեսարիա երթալնին և անոր Կէմէրէկի, Պիւրհանի, Սեբաստիոյ, Եւդոկիոյ ու Ամասիոյ ճամբով Մարզուան վերադառնալնին ուրիշ նպատակ մը չունի բայց եթէ կարգադրել ի Պիւրհան Օհանի հետ իրենց ունեցած հաշիւը, սակայն հարցաքննութեան պահուն Թումաեան Կարապետ ըսած է թէ Օհանի քով իրենց ունեցած դրամագլուխն հարիւր քսան ոսկի է և Գայաեան ալ՝ թէ երկու հարիւր ոսկի է, որով ըսածներուն մէջ հակասութիւն մը կայ, նկատելով որ Թումաեան Կարապետ ըսած է թէ իրենց հաշիւը տեսնուեր է ի Կեսարիա Քարոզիչ Քերովբէ էֆէնտիի միջոցաւ և Օհանէն հարիւր ոսկւոյ մուրհակ մը առնուած է Կեսարիոյ մէջ և թէ ի Պիւրհան Օհանի հարսնիքին գնացեր են իրենց խօսումը կատարելու համար, մինչդեռ Գայաեան Յովհաննէս կ՚ըսէ թէ ի Պիւրհան գնացեր են օր մը հաշիւով, օր մը հարսնիքով ու օր մ՚ալ հացկերոյթով և ի Պիւրհան Օհանէն հարիւր քսան ոսկւոյ մուրհակ մը առեր են, նկատելով որ երբ այս հակասութեանց վրայ բացատրութիւն ուզուած է՝ Թումաեան Կարապետ չկրնալով համոզիչ բացատրութիւն մը տալ այլ և այլ մեկնութիւններ տուած է և Գայաեան ալ նոյնպէս այլ և այլ մեկնութեանց սկսելով ըսած է թէ Թումաեան Կարապետ՝ ընկերակցութեամբ Օհանի տրուած դրամագլխէն զատ հարիւր ոսկի եւս տուած է, մինչդեռ Թումաեան Կարապետ ըսած է թէ վաթսուն ոսկինոց փոխանակագիր մը տուած է և միանգամայն թէ Օհանի հետ երեք հարիւր հինգ հարիւր ոսկւոյ հաշիւ մը ունի, որուն համար պատճառ մը չէ կրցած ցոյց տալ, նկատելով որ իրենց այդ ուղեւորութիւնն, որ իրենց դէմ բացուած դատին ապացոյցներէն մին է, եթէ իրօք հաշիւ կարգադրելու համար եղած ըլլայ, պէտք է որ երկուքն ալ առանց տարակուսի գիտնան թէ ի՛նչ է իրենց հաշիւը, նկատելով որ իրենք կը պարտէին ճշմարիտն ըսել խեղճերն ապահովցնելու համար, նկատելով որ իրեն այդ կարգի հակասական յայտարարութիւնք տարբեր մեկնութիւնք եւ խուսափողական պատասխաններն ցոյց կուտան թէ իրենց ուղեւորութիւնը ստուգիւ միայն հաշիւ տեսնելու համար չէ, նկատելով որ իրենց եղած հարցման մը վրայ Թումաեան Կարապետ ըսած է թէ իրենց այցելած քաղաքներուն և գիւղաքաղաքներուն մէջ հայ ու բողոքական հասարակութիւններու հետ տեսնուելնին, ոմանց հիւր մնալնին և քարոզ ու խրատ խօսելնին զիպուածի արդիւնք է, իսկ Գայաեան ըսած է թէ իրենց այդ տեսակցութիւնն ու հիւրընկալութիւնը տեղի ունեցած էր առաջուընէ նոյն քաղաքներու ու գիւղաքաղաքներու մէջ բնակող իրենց բարեկամաց ու աշակերտաց հրաւիրանօք, նկատելով որ Գայաեան չէ ուզած բացատրել թէ ի՛նչ եղանակաւ, ե՛րբ և որոնց կողմէ հրաւիրուած է, նկատելով որ Բէհլօ Յակոբի ու քարոզիչ Մարտիրոսի տեղեկութիւններն, որոց համաձայն այդ ուղեւորութիւնը կատարած են նոյն քաղաքաց ու գիւղաքաղաքաց մէջ գտնուող հայ ու բողոքական հասարակութեանց միջեւ եղած անհամաձայնութիւնը բառնալով անկախութեան տեսակէտով միացնելու, այդ հասարակութեանց միտքերը գրգռելու եւ ապստամբութեան ու յեղափոխութեան թելադրելու եղանակաւ քարոզներ խօսելու նպատակով, համոզում մը կը գոյացնեն, և նկատելով որ այդ քաղաքներու ու գիւղաքաղաքներու մէջ խռովարարական գօմիթէներու կազմութիւնն, աւազակութիւններ ի գործ դրուիլն, ունայնաբանութիւններ պարունակող ազդարարութեանց փակցուիլը և այդ կարգի խռովարարական ու ապստամբական գործերու երեւան ելնելը ապացոյց մ՚են թէ այդ անձանց կողմէ նախապէս նոյն տեղերուն մէջ ի գործ դրուած ներշնչմանք պարզամիտներու ոմանց միտքերը գրգռած և արդիւնքներն ցոյց տուած են․

(Շարունակութիւնը վաղուան թուով)

ԳԵՂԵՑԻԿ ԸԼԼԱԼՈՒ ԱՐՈՒԵՍՏԸ

Աւասիկ այս բանը դժուար կերեւի շատ կիներու և սակայն դիւրին է՝ եթէ գիտցուի լաւ ընտրութիւն ընել անուշահոտութիւններու և մանաւանդ բրնձափոշիի մը որ կըպչուն ըլլայ միանգամայն անտեսանելի և որ մորթին տայ այն թարմութիւնն ու յղկութիւնն, որով այնքան կը պանծան Փարիզուհիք։ Այս արդիւնքը ձեռք բերելու համար գործածեցէք ՏԻԱՖԱՆ ՀՈՏԵՂԻՆԱՑ արտադրութիւնները և մանաւանդ ՍԱՌԱ ՊԵՌՆԱՌՏ ԲՐՆՁԱՓՈՇԻՆ որ հռչակաւոր դերասանուհւոյն կուտայ մշտալայ գեղեցկութիւն։ Տիաֆան հոտեղինաց արտադրութիւնները պիտի գտնէք Թուրքիոյ հոտեղինաց և վարսայարդարութեան գլխաւոր վաճառատուներուն մէջ և պատրաստողներուն քով ՄԱՃԻՒՅԷՐ և ԸՆԿ., Փարիզ Ավընիւ տը լ'Օբեռա, 32։

[illegible] ՄՈՒՐԻ ՁԿԱՆ ՕՇԱՐԱԿ

Կ. Պոլիս, 15 [illegible] 188?

Պարոնայք Ալլէն և Հանպրի,

[illegible] գործածել ձեր [illegible] միշտ լաւ արդիւնքներ ունեցայ մանկանց թոքային և [illegible] հիւանդութեանց քանի մը դէպքերու մէջ։

Իմ կարծիքս է թէ այս համով և յաջող պատրաստութիւնը միշտ նախամեծար համարուելու է [illegible] ձկան իւղէն և կը յանձնարարեմ զայն։

ՏՐ. Ա. [illegible]
[illegible] բժիշկ Օսմանեան բանակի

ՏՊԱՐԱՆ, ՎԻՄԱԳՐԱՏՈՒՆ, ԿԱԶՄԱՏՈՒՆ
ԵՒ
ԳՐԱՏՈՒՆ
Գ. Պաղտատլեան

اصول ادبيات تركيه

ՆՄՈՅՇ ՕՍՄ. ԳՐԱԳԻՏՈՒԹԵԱՆ
ՅԱՐԳԱՐ Ա. ԳԱԲՐԻԷԼԵԱՆ
Վաւերացեալ յ'Ուսումն. Խորհր. Ազգ. Կեդր. Վարժ.

Սոյն դասագիրք կը պարունակէ Օսմանեան հին եւ նոր նշանաւոր գրագիտաց գրչէն ելած ընտիր ընտիր կտորներ, արձակ եւ ոտանաւոր։ Ուսանողք պիտի գտնեն իւրաքանչիւր հատուածի բառերն եւ ասացուածներն ի ստորեւ դրուած, հանդերձ իրենց արտասանութեամբն ու նշանակութեամբը, եւ մանաւանդ իւրաքանչիւր բառի Արաբ. Պարսկ. եւ Թուրք. բոլոր գործածական հոմանիշներովն՝ որոնք Օսմաներէնի նման լեզուի մը ամենահարկաւոր տարրը կը կազմեն, եւ որոնց ուսումը երկար ժամանակի կարօտ է եւ մեծ դժուարութեանց ենթակայ, քանի որ ուսանողը չ'կրնար ձեռք բերել զայնս՝ բառարանաց իսկ դիմելով։ Սոյն դասագիրք, ի մէջ այլոց, սուղ ժամանակի մէջ բաւականաչափ հոմանիշներ իւրացնելու դիւրութիւնն ընծայելով՝ կուգայ մեծ ծառայութիւն մատուցանել Թուրք լեզուի ուսանողաց։

Գինն է 4 դրուշ
Կեդրոնատեղին է ՊԱՂՏԱՏԼԵԱՆ ԳՐԱՏՈՒՆ
Կ. Պոլիս Մուլլաճ Համամ ճատտէսի 14.

ԱԶԳ. ԹՐԱՄՈՒԷՅԻՑ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Կը ծանուցուի հասարակութեան թէ Թրամուէյներու ձիերուն պէտք եղած գարիի հայթայթման վերջնական նուազուրդը աւարտած չըլլալով ամսոյս 7/19 շաբաթ օրը, պիտի վերսկսի 14/26ին, շաբաթ օրը, կէսօրէն ետք ժամը 2ին (7.15) և պիտի փակուի նոյն օրը նոյն ժամուն։

1—2

—Այն անձինք որ կը փափագին ազդեր փակցնել ընկերութեան վակոններուն մէջ, կրնան, բացի կիրակի և տօն օրերէ, ամեն օր դիմել առտուան ժամը 9էն մինչեւ կէսօր և կէսօրէն ետք ժամը 1էն մինչեւ չորս։

Ամեն մանրամասնութիւններու և տեղեկութիւններու համար դիմել ընկերութեան կեդրոնատեղին, քարտուղարութեան գրասենեակը։

Կ. Պոլիս 9/21 օգոստոս 93 1—6

ՏՈՔԹՈՐ Ա. ՄՈՍԿՈՖԵԱՆ

Բժշկական ուսումը Փարիզի բժշկական համալսարանին մէջ աւարտելով Կ. Պոլիս վերադարձած եւ բնակութիւնը ի Կէտիկ-Փաշա համանուն պողոտային վրայ թիւ 81 տան մէջ հաստատած է։

Ամեն տեսակ հիւանդութիւն կը դարմանէ եւ միանգամայն վիրաբուժական գործողութիւններ կը կատարէ։

Իբրեւ մասնագէտ մանկաբարձութեան՝ կը խնամէ նաեւ կանանց ծննդական գործարանաց ախտերը ինչպէս նաեւ նորածին եւ փոքրիկ տղայոց հիւանդութիւնները։

Իրեն դիմող աղքատ հիւանդները ձրիաբար կը դարմանէ ժամը 7էն վերջը, երկուշաբթի օրերն էրիկ մարդիկ՝ իսկ ուրբաթ օրերը կանայք։

Չորեքշաբթի եւ շաբաթ օրերը ժամը 8էն վերջը Սուլթան Մահմուտի դամբարանի դիմաց Համբիկ էֆ. Էմիրզէեանի դեղարանը իրեն դիմող հիւանդները կը դարմանէ։ 729 2—39

Մայր եկեղեցւոյ սեփական վագֆէն Գումգաբու Մօլա Թաշի թիւ 19 քարուկիր հաստատուն տունը 318 կանգուն գետնի վրայ, 147 կանգունը շէնք եւ 171 կանգունը պարտէզ, 6 սենեակով, խմելու անոյշ ջրով եւ ջրհորով, Ազգ. Վարչութեան Տնտեսական Խորհրդոյ հաւանութեամբ աճուրդի դրուած է Թուլաքանէս մինչեւ 31 օր պայմանաժամաւ եւ առ այժմ 400 օսմ. ոսկւոյ գնող կայ։

Փափաքողք կը հրաւիրուին ամեն ուրբաթ եւ կիւրակէ առաւօտները Մայր եկեղեցւոյ Թաղ. խորհրդարանը ներկայանալ եւ ստանալ հարկ եղած տեղեկութիւնները։

26 յուլիս 1863 711 9—10

ԻԼԱՆ

ԽԱԶԻՆԷԻ ԽԱՍՍԱՅԻ ՇԱՀԱՆԷ

Խազինէի Խասսայի շահանէ իչուն ալընաճագ չանիլին իչալու աղօսթօսը րումինին 16ընճը բազար իրթէսի կիւնի գարարը գաթիյի վիրիլէճէկինտէն թալիպ օլանլարըն եէվմը մէզքիւրտէ սաաթ 6տան նիհայէթ 8է գատար Խազինէի միւշարիւլէյհաէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

11 աղօսթօս 309 1—3

ԻԼԱՆ

ԽԱԶԻՆԷԻ ԽԱՍՍԱՅԻ ՇԱՀԱՆԷ

Խազինէի Խասսայի շահանէ իչուն ալընաճագ մամուլ չէքէրին միւնագասասըյա պաշլանաճագընտան թալիպ օլան չէքէրճի էսնաֆընըն աղօսթօսը րումինին 18ինճի չարշէնպիհ կիւնի սաաթ 6տան նիհայէթ 9ա գատար Խազինէի ճէլիլէյի միւշարիւլէյհաէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

12 աղօսթօս 309 1—3

ԻԼԱՆ

ԽԱԶԻՆԷԻ ԽԱՍՍԱՅԻ ՇԱՀԱՆԷ

Խազինէի Խասսայի շահանէ իչուն ալընաճագ ֆասուլեա, Նուհուտ, տոմաթէս բէսթէսի իլէ եճզա վէ էտէվաթը պոյաթարինէնին միւնագասասընա պաշլանաճագընտան թալիպ օլանլարըն բազար վէ չարշանպիհ կիւնլէրի Խազինէի ճէլիլէյի միւշարիւլէյհաեա կէլմէլէրի իլան օլունուր։

10 աղօսթօս 309 2—3

ԻԼԱՆ ՊԱԳԸ ՍԷՐԱՍՔԷՐԻ

Թաշրաեա կէօնտէրիլմէքտէ օլան էրզաքը մ․թպուէ տէնէկ պէնտ օլունմագ վէ իճապ իտէն իբ վէ դանավաչօ վէ մուշամմասը [illegible] թէտարիքընտան սարֆ օլունմագ իւզրէ պէնտ տէնէկին [illegible] 17 դրշ. օլարագ թալիպի էօհտէսինտէ օլուպ աղօսթօսը րումինին 15ինճի կիւնինէ գատար պէհէր կիւն միւնագասասը իճրա օլունարագ մէզքիւր կիւնտէ գարարը գաթիյի վիրիլէճէկինտէն ֆիի մէզպուրուն թէնզիլի իլէ իրթէսի կիւնի 100տէ 5 թէնզիլինէ թալիպ օլանլարըն մագամը Սէրասքէրի լէվազըմաթը ումումիյէ տաիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

Նօ. 63 1—3

ՕՍՄԱՆԵԱՆ ՀԱՆՐԱՅԻՆ ՔՈՆՍՈՒԼԻՏԻ ՊԱՐՏՔ

1881 Դեկտեմբեր 8|20ի Կայսերական Իրատէով Թոյլեալ Հասոյթք

ԺԲ. ՏԱՐԵՇՐՋԱՆ - ՅՈՒԼԻՍ 1893

	ՀԱՍՈՅԹՔ	Զուտ հասոյթ գանձու. փոխ.		ԶՈՒՏ ՀԱՍՈՅԹՔ Դստաւական եւ կեդրոնական վարչութեան			
		Դրուշ	Դրուշ	Օսմ. ոսկի	Գումար նախորդ ամիսներէն Օսմ. ոսկի	Գումար մինչև 1893 Յուլ. 31 Օսմ. ոսկի	Գումար մինչև 1892 Յուլ. 31 Օսմ. ոսկի
Վեց անուղղակի տուրք	Ծխախոտ (յետնեալ տուրք գանձումն)						
	Աղ						
	Դրոշմ						
	Ոգելից ըմպելիք	10,915,763 47					
	Ձկնորսն.						
	Մետաքս						
	Ընդհ. Տնօրէնութեան վճարած ծախքերը	350,149 47					
	Զուտ հասոյթք	10,565,614		103,794 40	345,206 02	449,000 42	460,129 85
Ծխախոտ	Հասոյթք Ռէժիէն				375,000	375,000 ...	375,000 ...
Զանազան հատուցմունք	Հարկ Պուլկարիոյ փոխանակեալ ծխախոտի տասանորդէն առնուելիք 100,000 Օսմ. լիրայով մինչեւ ցորչափ [illegible] հարկի	900,605 66		8,844 06	41,822 67	50,666 73	50,239 39
	Յաւելուած Կիպրոսի հասոյթից փոխանակեալ ծխախոտի տասանորդին յաւելուածով, կամ Մաքսատան վրայ փոխանակագրէ գոյանալիք 130,000 Օսմ. լիրայով						
	Արեւելեան Րումելիի տարեկան հարկէն	1,266,886		12,668 86	50,675 44	63,344 30	25,337 72
	Թէմէթթուի տուրք, Մաքսատունէն փոխանակագրով վճարելի						
	Սերպիոյ, Գարատաղի, Պուլկարիոյ և Յունաստանի բաժին [illegible] պարտք	...					...
	Գումար	12,733,105 66		125,307 32	812,704 13	938,011 45	910,706 96
Յաւելուածք	Պատրաստ դրամներէ առնուած շահ	...					...
	Լուծմամբ (ամօրթի) դրամից փոխանակութեան վրայ	...					
	Ընդհ. գումար	12,733,105 66		125,307 32	812,704 13	938,011 45	...
	Անցեալ տարւոյ նոյն շրջանի	11,201,981 26		109,903 67	800,803 29	...	910,706 96

	Դրուշ	Օսմ. ոսկի	Օսմ. ոսկի	Օսմ. ոսկի
Վճարեալ գումարք կայսերական իրատէին 10 և երկու յօդուածներով նախատեսեալ սրբէնդիրներուն ի հաշիւ	...			...
Քոնսօլիտէ պարտուց տոկոսին համար Եւրոպա ղրկուած և Կ. Պոլիս վճարուած գումարք		494,262 01	...	696,766 55
Օսմանեան Ընդհանուր Պարտուց Վարչական Խորհրդոյն ընդհանուր ծախք		14,209 08	...	12,681 26
Օսմ. կայսերական Պանքայն դրուած ոսկեդրամ		408,654 73	...	190,657 14
« » փոխանակելի դրամ	2,141,894 85	20,852 88	...	10,483 46
Կեդրոնական վարչութեան սնտուկին մէջ ոսկեդրամ			...	
» » փոխանակելի դրամ	3,250 22	92 75	...	118 55
			938,011 45	910,706 25

Ի Դիմաց Վարչական Խորհրդոյ

Վաւերացեալ հաշուեթիւնն ըստ սովորութեան
Նախագահ (Ստ.) Լ. ՊԸՐԺԷ
Խորհրդական պատուիրակ Մ. ՍԻՄԱՆՏԷԳԴԻ

Կ. Պոլիս 5|17 Օգոստոս 1893 (Ծրն.)

PHŒNIX FIRE OFFICE

ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

ՏԱՐԵԿԱՆ ՀԱՍՈՅԹ Անգղ. Ոսկի 1,000,000 "ՖԻՆԻՔՍ" Հիմնեալ ի Լոնտոն յամին 1782

ՖԻՆԻՔՍ, հիմնեալ առաւել քան մի դար յառաջ, սուկ հրդեհի ապահովագրութեան ընկերութիւն մ'է՝ որոյ բաժնետեարք Անգղիոյ ամենահարուստ և հանրածանօթ դրամատէրեր են՝ ունենալով անսահման պատասխանատուութիւն։

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութեան աշխարհահռչակ առատաձեռնութեան մի գլխաւոր ապացոյցն է 18,000,000 Անգղ. ոսկւոյ գումարն զոր ցարդ վճարած է հրդեհի վնասուց համար։ 618

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութիւնն կ'ապահովագրէ ընդդէմ հրդեհի և կայծական՝ կալուածք, կարասիք և ապրանք՝ յոյժ նպաստաւոր պայմանօք և միջնորդութեամբ ստորագրելոյս, որք ունիմք լիազօր իշխանութիւն կարգադրելու անմիջապէս մեր ապահովագրելոց կրած վնասներն։

Հ. ՍՈՒԻԱՆ և ԸՆԿ. ընդհ. գործակալք Կ. Պոլսոյ, Պուլկարիոյ և Սեւ ծովու եզերաց
Ղալաթիա, Կամուրջի գէմ, Քօմիսիօն խանի անկիւնը։

HAMBURG MUNICH UNITED

ՀԱՄՊՈՒՐԿ ԵՒ ՄԻՒՆԻԽ

ՄԻԱՑԵԱԼ

Ա ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՔ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

Դրամագլուխ	Ֆրանք	8.000.000
Պահեստի դրամ	»	6.889.695
Ցարեկան հասոյթ	»	16.890.344

Ընկերութիւնքս ՓՈԽԱԴԱՐՁ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ կ'ապահովագրեն մթերանոցներ [illegible] և տանց մէջ գտնուած վաճառքներ և կարասիներ խիստ չափաւոր սակագնօք

Լիազօր ներկայացուցիչ Կ. Պոլսոյ

ՖՌԱՆՔՖՕՌԹՈՒԱԶ

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Դրամագլուխ ֆրանք 6.250.000 Պահեստի դրամ ֆրանք 2.585.853

Ընկերութիւնս կ'ապահովագրէ շոգենաւուց և առագաստանաւուց վրայ բեռցուած վաճառքներ, ինչպէս նաև թղթատարական և փոխադրական ընկերութեանց յանձնուած թանկագին նիւթեր և դրամ պարունակող ծրարներ խիստ նպաստաւոր պայմանօք և սակագնօք։ Սոյն նիւթերու վրայ մեծաքանակ գումարներ կարենալ ապահովագրելու համար Ընկ[illegible] միացած է եւրոպեան 13 լուրջ ապահովագրական հաստատութեանց հետ որոց դրամ[illegible] պահեստի դրամն է Աւելի քան 100.000.000 ֆրանք

Լիազօր ներկայացուցիչ համայն Թուրքիոյ

ԳԱՌՆԻԿ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ, Պոլիս, Պաղչէ—Գաբու, Անմիրատոս խան 12, 13, 14 369

ԴԵՂ ՋԵՐՄԻ ԵՒ ՏԵՆԴԻՑ

Տօքթօր Այէրի ջերմային հիւանդութեան, այս դեղն՝ որ անխառն բաղադրութիւն մի է զուտ բուսեղինաց, է զօրաւոր և ազդու կազդուրիչ ամեն տեսակ ֆիզիքական խանգարմանց, որ յառաջ կուգան ճահճախուտ վայրերու ջերմոտ կլիմային վատ ու ապականեալ օդերէն, որուն օգտակարութիւնն և ապաքինիչ ստոյգ յատկութիւնն երաշխաւորեալ է նորա անհամար արդիւնքը ստոյգ գիտութեամբն։ Այս ֆիզիքական խանգարութիւնք յառաջ կուգան օդին մէջ լողացող թունաւոր աննշմարելի նիւթոց միջոցաւ, որք թոքերէն անցնելով կը մտնեն արեան մէջ, կը խանգարեն լեարդն և յառաջ կը բերեն տեսակ տեսակ ջերմեր և տենդեր, և արեան թունաւորումն. որոց անունները տրուած է. ջերմն և տարոււ, թաքուն ջերմ պարբերական ջերմն, ընդհատեալ ջերմն մաղձային տենդ և հրատապ տենդեր։

Թունաւորեալ օդերէ պատճառեալ հիւանդութիւնք կը պատահին այն տեղեր ուր մթնոլորտն ապականեալ և թունաւորեալ է ճահիճներէ կամ ճահճախուտ վայրերէ մանաւանդ նիւթեօք, կամ բաց աղբանոցներէ և ականներու ծակտիներէն ելած թունաւոր կազերով, զորս մարդիկ կը ծծեն շնչառութեամբ։

Այրի ջերմի ու տենդից դեղը կը ջնջէ այդ թունաւոր նիւթոց կամ կազերու ազդեցութիւնք զորս կը գտնէ զայն մարմնոյն մէջէն, որոյ գործածութիւնն ստուգապէս անվտանգ և անվնաս է և օգուտն ստոյգ, միայն թէ տրուած հրահանգի համեմատ գործածուի։ Կը ծախուի Մինասեան և Ընկերաց Ամերիկեան վաճառատան մէջ ի Ղալաթիա, Կ. Պոլսոյ։ 614

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

[illegible], Կ. Պոլսոյ և Օտեսայի մէջ

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ ՈՐԴԻՔ և Ընկ.

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ալպանօ	2000	Ֆլամինկօ	1600	Բալէրմօ	3200
Անճելօ	3000	Կալիլէօ	5500	Բանթէր	1700
Ապօլլօ	5500	Կիտանօ	2200	Բլաթօ	1500
Արկօ	2300	Կօզօ	1800	Բօլօ	1000
Արիոսդօ	3000	Կրոտանօ	2200	Քուիտօ	2800
Պասսանօ	3000	Հիրօ	2000	Րիալթօ	4400
Պօրոտինօ	2200	Հիտալկօ	3000	Րինալտօ	3200
Պրավօ	2000	Հինտու	7000	Րօլլօ	3000
Պըֆֆալօ	8800	Հումպէր	1200	Րօմէօ	3500
Գէյրօ	2600	Այակօ	5000	Րօզարիօ	3500
Գալիպսօ	2500	Ճիւնօ	2300	Սալէռնօ	4000
Գամէօ	2100	Քէլսօ	2000	Սանդիակօ	3200
Գադօ	2000	Քօլրինօ	4200	Սաբֆօ	2000
Գօմօ	2700	Քօվինօ	2200	Սիլվիօ	2000
Չիքակօ	5000	Լէօ	2000	Սօրէնտօ	4300
Գլիօ	5500	Լէփանթօ	4500	Թ. Ուիլսըն	3000
Գօլօրատօ	3400	Լիվօռնօ	3000	Թասսօ	1200
Տիտօ	2500	Մալմօ	1500	Թօլիտօ	2800
Տօմինօ	2500	Մարէնկօ	4300	Թօրբիտօ	900
Տուրօ	4800	Մարթէլլօ	6500	Ուրպինօ	5000
Տրաքօ	2100	Միլօ	2000	Վօլթուրնօ	5000
Էայնամօ	2600	Մուրինօ	3100	Եէմօ	3600
Էլտօրատօ	3000	Նիլօ	2000	Ձէպրա	1000
Էլէքթրօ	3200	Օրլանտօ	3000	Տիֆայնըրս	200
Էրաթօ	2600	Օթէլլօ	5000	Ջըմնօ	200
Ֆալքօն	800	Օգբանօ	4500	Ջէրօ	140
Ֆիտօ	700	Օգօ	2000	Մօռբիթօ	120

Էճիբշըն Մոնարք	8000
Բըրժըն Մոնարք	8000
Լըտիըն Մոնարք	8100

Ուղեւորներու համար ամեն դիւրութիւն կ'ընծայուի

Դիմել առ Ֆ. ՀԻԼՏ ԵՒ ՌԻՑՕ
Գործակալք
Թիւ 17-18, Քիւչիւք [illegible]
409 խան. Ղալաթիա

ՄՈՍ

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Լիվըրբուլի և Միջերկրականի մէջ բանող
շոգենաւք

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Քարնաք	4200	Սֆինքս	3000
Մէմֆիս	4000	Օսայրիս	3000
Օսմանլի	4000	Նէֆթիս	3000
Սեսոստրիս	3250	Թէպէս	3000
Թիպա	3250	Լօթիւս	800
Մակալա	3250	Օլիմպօ	800
Մարիօթիս	3250	Սէթի	700

Դիմել առ Ժ. Վ. ՎԻԹՕԼ և Ընկ.
Ուիթոլ խան
ՃԷՅՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ.
292 31, Ճէյմս Սթրիթ Լիվըրբուլ

ՏՐԲ. Ս. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ

ԱՆԿԼՕ-ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺՔ

1 ՊԱՀՉԷ-ԳԱՊՈՒ Կ. ՊՈԼԻՍ

Մասնագէտք առանց քանդելու լնդրի արհեստական ակռաներ պատրաստելու, մէկ անգամէն ամենասաստիկ ցաւած ակռաները, ոսկի, ադամանդ և մետաղով լեցնելու, ինչպէս նաև դարմանումն ամեն տեսակ բերնի և ակռայի հիւանդութեանց։

(Բացի կիրակիէ) ամեն օր առաւօտէն մինչև կէս օր։ 698

Royal Windsor

ՀՌՉԱԿԱՒՈՐ ՎԵՐԱՆՈՐՈԳԻՉ ՄԱԶԵՐՈՒ

Սպիտակ մազեր ունի՞ք, մազերնիդ կը թափի՞ն, մազերու արմատները թուլցա՞ծ են կամ կը թափի՞ն։ Եթէ ունիք այդ տեսակ բաներ գործածեցէ՛ք Ռօյալ Վինտզօրի դեղը, որովհետև այս դեղ երիտասարդութեան ատենին պէս, բնական գոյն մը ու գեղեցկութիւն մը կ'ուտայ սպիտակ մազերուն և կ'արգելու մազերու թափիլն եայլն։ Այս դեղ, որուն տէրը շքանշանի արժանացած է, մազերու միակ վերանորոգիչն է։ Անյուսալի արդիւնքներ առաջ բերելով, վաճառումն օրէ օր աւելնալու վրայ է։ Փափաքողաց պիտի ղրկուի մանրամասնութիւններ ու վկայութիւններ պարունակող ծանուցումն, առանց որ և է ծախքի։ Այս դեղ կը վաճառուի գլխաւորաբար վարսավիրաներու և դեղագործներու քով։

Վերժէնի վարդի սպեղանին երեսի գոյնը կը գեղեցկացնէ։ Այս եւս կը ծախուի Ռօյալ Վինտզօրի ծախուած տեղերը։

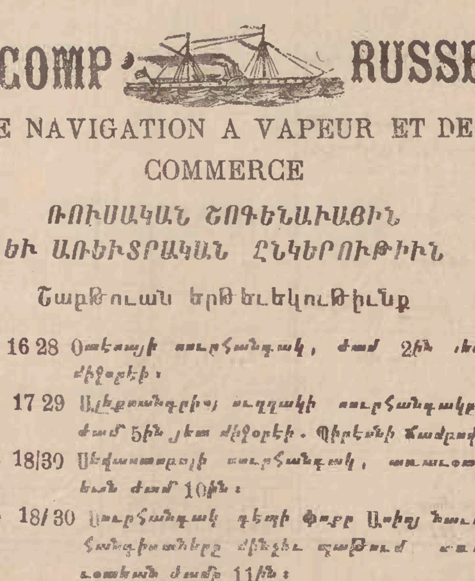

EMULSION SCOTT

(ՍԳՈՏԻ ՕՇԱՐԱԿ)

ՄՈՐՈՒԻ ՁԿԱՆ ԶՈՒՏ ԻՒՂ

[illegible]

Պատրաստեալ Տեառն ՍԳՈՏԻ և ՊՕՈՒՆԻ ի Նիւ-Եորք։

Կաթէն չափ ախորժահամ է

Մորիւ ձկան հասարակ իւղի բոլոր յատկութիւններէն զատ, հիփոֆոսֆիթներու յատկութիւններն ալ ունի

Կը բուժէ թոքախտը
Կը բուժէ անարիւնութիւնը
Կը բուժէ խոյլերը
Կը բուժէ հազը, ցրտառութիւնները
Կը բուժէ ընդհանուր տկարութիւնը
Կը բուժէ մանկանց ճղաձութիւնը

Բժիշկներէն ընդունուած է, ախորժ համ ու հոտ ունի, դիւրամարս է, և ամենէն փափուկ ստամոքսները կը տանին զայն։

Կը վաճառուի գլխաւոր դեղավաճառաց և դեղագործաց քով։
Գործակատարք ի Կ. Պոլիս, ՀԱՄՄԸՐ ԵՒ ՀԱՒՐԵԼ

COMP RUSSE

DE NAVIGATION A VAPEUR ET DE COMMERCE

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբթուան երթեւեկութիւնք

Բշ. 16/28 Օտեսայի սուրհանդակ, ժամ 2ին յետ միջօրէի։
Գշ. 17/29 Աղեքսանդրիոյ ուղղակի սուրհանդակը. ժամ 5ին յետ միջօրէի. Պիրէոսի ճամբով,
Դշ. 18/30 Սեւաստոպոլի սուրհանդակ, առաւօտեան ժամ 10ին։
Եշ. 18/30 Սուրհանդակ դէպի Բօթի Ասիոյ նաւահանգիստներէն մինչեւ Բաթում առաւօտեան ժամ 11ին։
Ուր. 19/31 Օտեսայի սուրհանդակ, ժամ 2ին յետ միջօրէի։

Ազդ. — Յունիս 17/29, երեքշաբթի օրը կ[illegible] դէպի Սուրիոյ նաւահանգիստները մեկնող սուրհանդակը Զմիւռնիոյ մէջ պիտի հանդիպին Թրիբոլի Պէյրութ, Եաֆա, և Բոր-Սայիտ գացող շոգենաւերէն. 605

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԵՒ ՄԱՐՈՔԵԱՆ

Ն. ԲԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.

Մարսիլիոյ և Պոնտոսի միջեւ կանոնաւորապէս բանող

«Սիրքասի» շոգենաւը օգոս. 16/8ին երեկոյեան ժամ 4ին (Ը. Ե.) պիտի մեկնի Կ. Պոլսոյ նաւահանգիստէն դէպ ի Պաթում, հանդիպելով Սամսոն, Կիրասոն և Տրապիզոն։

«Մինկրէլի» շոգենաւը, օգոստ 29ին Մարսիլիա պիտի ուղեւորի։

Բարիզ-Լիոն-Մարսիլիոյ երկաթուղեաւ ուղեւորութիւնն ի միասին առնլով,
Ա. կարգ 245 Ֆրանք
Բ. » 175 »

Ուղղակի և աժան [illegible]

Նաւորդէքի, ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար
Դիմել առ գործակալս
ԹԻՄՈԹԷ ՌԸՋԳՈՒԼ
477 Մումհանէ Սեթէ Ֆրանսէ

Արտօնատէր Ս. ՏԱՄԱՏԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՅ

ՌՈՒԵԱԼ ԷՔՍՉԷՆՃ

ԱՍԻՒՐԱՆՍ ՔՕՌՓՕՐԷՇԸՆ

ԱՄԵՆԷ ՀԻՆ ԵՒ ԱՄԵՆԷ ՄԵԾ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ Ի ԼՈՆՏՈՆ 1720ԻՆ

Դրամագլուխ աւելի քան Անգղ. ոսկի 4.000.000
Ցարդ հրդեհի արկածից համար տուած է » 35.000.000

Ընկերութիւնը կ'ապահովագրէ քարաշէն և փայտաշէն ամեն տեսակ կալուածներ, կահ կարասիք և ապրանք։

Վճարմունք ամենայն կանոնաւորութեամբ և մանաւանդ առանց որ և իցէ ՁԵՂՋԻ կը կատարուին։

Աւելի ընդարձակ տեղեկութիւն առնուլ փափաքողք կը հրաւիրուին դիմել առ
Ընդհանուր գործակալս Ճ. Վ. ՈՒԻԹԱԼ ԵՒ ԸՆԿ.
726 Պահճէ Գաբու, Մէյտանճըք սօքաք, Ուիթալ խան.

ՔԻՒՆԱՐՏ (CUNARD)

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ

Որք ամսոյ երկու անգամ կը բանին Լիվըրբուլ և [illegible] մէջ

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ումպրիա	7718	Գադալոնիա	4845
Էդրուրիա	7718	Պոթնիա	4531
Սերվիա	7391	Սամարիա	3574
Աւրանիա	7268	Մարաթոն	2403
Բավոնիա	5587	Ատլաս	2393
Սեֆալոնիա	5517	Սարակոսա	2166
Կալլիա	4809	Թարիֆա	2246
Սիթիա	4557	Բալմիրա	2144
Ալեբբօ	2143	Թրինիտատ	899
[illegible]	1876	Մորոքքօ	1855
Շերպուրկ	1614		

Շերպուրկ շոգենաւը, նաւապետ Պաքոն, Լիվըրբուլէ աստ կը հասնի, դէպ ի ամսոյս 30ին։

Դիմել առ ԹՈՄԱՍ Ջ. ՃՈԼԻ գործակալս
Thomas C. Joly
Ալիքսանտրիս խան. Թիւ 401
17 Ղալաթիա

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՔ

ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԻՒՆ ՃԱՆԱՊԱՐՀՈՐԴԱՑ

ԳԻԾ Կ. ՊՈԼԻՍ—ԱԴՐԻԱՆՈՒՊՈԼԻՍ—ՊԵԼԼՕՎԱ

Արեւ. ճեպն. Թ. 2 Բշ. Եշ. Ա.	Կուխ. ճամբ. Թ. 4 Ամ. օր Ա Բ Գ	Կուխ. խառն Թ. 62 Ամ. օր Ա Բ Գ	Կուխ. խառն Թ. 132 Բշ. Եշ. Ա Բ Գ	Կուխ. խառն Թ. 124 բաց ի կիր. Ա Բ Գ	ԿԱՅԱՐԱՆՔ	Կուխ. խառն Թ. 123 բաց ի կիր. Ա Բ Գ	Կուխ. խառն Թ. 131 Դշ. Շբ. Ա Բ Գ	Կուխ. խառն Թ. 61 Ամ. օր Ա Բ Գ	Կուխ. ճամբ. Թ. 7 Ամ. օր Ա Բ Գ	Արեւ. ճեպն. Թ. 5 Դշ. Շբ. Ա.
ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.		ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.
7 20	8 15	6 30			Մկ. Կ. ՊՈԼԻՍ .... ժմ.			8 32	8 22	4 00
		6 41			Գումգաբու			8 23		
		6 58			Եէտի—գուլէ			8 07		
		7 12			Մագրիգիւղ			7 44		
		7 26			Այաստեֆանոս			7 22		
		7 45			Քիւչիւք—Չէքմէճէ ...			7 07		
		8 29			Սպարթա—գուլէ			6 22		
	9 33	9 05			Հատըմքէօյ			5 56	6 58	
		9 43			Չաթալճա			4 53	6 17	1 50
9 58	10 51	10 25			Գապաքճէ			4 20		
		11 27			Սինէքլի			3 29		
	12 12	12 09			ժմ. Չէրքէզքէօյ մեկնում			2 37	4 38	12 09
	12 14	12 40			մկ. Չէրքէզքէօյ ժամանում			2 12	4 33	12 04
12 04	12 36	1 41			Չորլու			1 26	3 56	
		2 33			Մուրաթլը—Քեօրքէլի			12 26		
		3 05			Սէյտլէր—Չիֆթլիք ...			11 53		
	2 25	3 44			Լիւլէ—Պուրկազ			11 16	2 26	
2 08	2 55	4 30			Պապա—Էսքի			10 39	2 00	9 33
		5 13			Բավլօ—քէօյ			9 40		
	3 58	6 08			Ուզուն—Քէօբրիւ			8 56	12 50	
	4 16	6 47			Գուլէլի—Պուրկազ			7 46	12 31	8 09
		7 12			Ուլի			7 14		
4 21	5 09	7 39			ժմ. ԱԴՐ. ՊՈԼԻՍ .... մկ.			6 25	11 37	7 14
4 29	5 19		8 15		մկ. ԱԴՐ. ՊՈԼԻՍ .... ժմ.		1 25		11 22	7 09
			4 07		Գառլըքէօյ		12 32			
5 26	6 12		4 57		ժմ. Մուստաֆա բաշա մկ.		11 39		10 27	6 12
5 31	6 32		5 17		մկ. Մուստաֆա բաշա ժմ.		11 19		10 02	6 07
6 14	7 13		6 38		ժմ. Հարմանլը մկ.		9 54		9 19	5 23
6 20	7 38		6 55		մկ. Հարմանլը ժմ.		8 48		8 59	5 18
	8 01		7 38		ժմ. Թըրնովա-Սէյմէնի մկ.		8 01		8 35	4 53
	8 11			10 50	մկ. Թըրնովա-Սէյմէնի ժմ.	12 50			8 25	4 48
	8 47			11 50	Գայաճըք—Հասքէօյ ...	12 06			7 52	
	9 34			1 07	Եէնի—Մահալլէ	10 50			7 05	
8 38	9 59			1 49	Բաքթալը	9 58			6 39	3 06
	10 25			2 24	Գոթօնից—Սթանիմագ	9 04			6 14	
9 23	10 44			2 49	ժմ. Ֆիլիպէ մկ.	8 25			5 54	2 17
9 33	11 04			3 20	մկ. Ֆիլիպէ ժմ.	7 51			5 34	2 12
	11 58			4 41	Թաթար Բազարճըք մկ.	6 45			4 43	
	12 22			5 12	ժմ. Սարամպէյ մկ.	6 00			4 17	
	12 23				մկ. Սարամպէյ ժմ.				4 16	
1 16	12 44				ժմ. Պելովա մկ.				4 01	12 44
3 20	4 29				Սոֆիա				12 34	15
2 10	9 50				Նիշ				5 51	920
8 45	4 48				Պելկրատ				10 55	37 2
1 40	1 20				Պուտապեշթ				[illegible]	
6 16	7 20				Վիեննա մկ.				30	

ԳԻԾ ՍԷԼԱՆԻԿ—ԻՒՍՔԻՒՊ—ԶԻՊԷՖՉԷ

Կուխմբ. խառն Թ. 512 ամեն օր ժ. վ.	Կուխմբ. խառն Թիւ 522 ամեն օր ժ. վ.	ԿԱՅԱՐԱՆՔ	Կուխմբ. խառն Թիւ 523 ամեն օր ժ. վ.	Կուխ. խառն Թիւ [illegible] ամեն օր ժ. վ.
5 10		Սէլանիկ (Պիւֆէ) ... ժմ.		10 15
5 44		Թօքսին .... մկ.		9 41
6 21		Ամաթօվօ		9 04
6 43		Քարասուլու		8 41
6 53		Կիւմէնճէ		8 31
7 31		Կէօրկէլի		7 59
8 05		Միռօվչէ		7 18
8 15		Սթրումիցա		7 06
8 47		Տէմիրգափու (Պիւֆէ) ժմ.		6 32
8 57		Տէմիրգափու (Պիւֆէ) մկ.		6 17
9 42		Քրիվօլագ		5 43
10 21		Վէնից—Կրացքօ		5 00
11 08		Քէօբրիւլիւ .... ժմ.		4 10
11 18		Քէօբրիւլիւ .... մկ.		4 00
12 06		Չելէնիքօ		3 17
12 42	1 06	ԻՒՍՔԻՒՊ (Պիւֆէ) ժամ.		2 41
	1 47	ԻՒՍՔԻՒՊ (Պիւֆէ) մեկ.	2 20	
	2 42	Աճալար	1 44	
	3 15	Գումանօվա	1 07	
	3 43	Թապանովչէ	12 29	
	3 56	Բրեշովա	12 04	
	4 21	Պուգանովչէ	11 46	
	4 34	Պույինէվչէ	11 16	
		Ջիպէֆչէ	11 00	
	9 55	Նիշ	5 31	
	4 48	Պելկրատ	10 55	
	1 20	Պուտապեշթ	2 40	
	2	Վիեննա մկ.	8 50	

ԳԻԾ ԻՒՍՔԻՒՊ—ՄԻԹՐՕՎԻՑԱ

Կուխմբ. խառն Թիւ 622 Բշ. Դշ. ուր. ժ. վ.	ԿԱՅԱՐԱՆՔ	Կուխմ. խառն Թիւ 621 Գշ. Եշ. շբթ. ժ. վ.
7 15	Իւսքիւպ (Պիւֆէ) ժամ	12 29
8 22	Էլէշան .... մկ.	11 36
9 17	Քաչանիք	10 59
10 27	Ֆէրիզովիչ	10 12
11 20	Լիբլեան	9 11
12 12	Բրիշթինա	8 16
12 58	Վուշիթռն	7 22
1 15	Միթրովիցա մկ.	7 00

ԹԸՐՆՕՎԱ—ՍԷՄԷՆԼԻ—ԵԱՄՊՕԼԻ

Կուխ. խառն			Կուխ. խառն	
Թ. 321 Բշ. Եշ. Ա Բ Գ	Թ. 323 Կիր. Ա Բ Գ	ԿԱՅԱՐԱՆՔ	Թ. 322 Դշ. Շբ. Ա Բ Գ	Թ. 324 Բշ. Ա Բ Գ
9 15	1 40	մկ. Թըրնովա-Սէյմէնի ժմ.	7 20	9 49
9 58	2 25	Գարաբունար	6 46	9 15
11 05	3 32	Ռաւէ—Մահլէսի	5 45	8 14
12 13	4 43	Եէնի—Զաղրա	4 42	7 09
1 11	5 41	Սլիվնօ—Քրմանլը	3 41	6 13
2 00	6 30	Եամպօլու ժմ.	2 40	5 10
6 58		ժմ. Պուրկազ մկ.	9 40	

ԱԴՐԻԱՆՈՒՊՈԼԻՍ—ՏԷՏԷ ԱՂԱՃ

Կուխ. խառն Թ. 221 Բշ. Դշ. և ուր. Ա Բ Գ	ԿԱՅԱՐԱՆՔ	Կուխ. խառն Թ. 222 Գշ. Եշ. և շբ. Ա Բ Գ
7 51	մկ. Ա. Պոլիս .... ժամ.	6 55
8 47	Ուլի	5 58
9 33	Գուլէլի — Պուրկազ ...	5 30
10 10	Տիմէթօքա	4 38
11 22	Սուֆլի	3 31
12 20	Փիթիքլի	2 31
1 21	Ֆէրրէ	1 29
2 22	ժմ. Տէտէ—Աղաճ .... մկ.	12 20

ԴԻՏԵՂՈՒԹԻՒՆՔ

1. Ստորագծեալ վայրկեանները կը ցուցնեն իրիկուան ժամը 6էն և առաւօտեան ժամը 5.59ի միջեւ եղած գիշերուան ժամանակը։

2.—Կ. Պոլսոյ արուարձանաց ժամանակացոյցը մասնաւոր ցուցակ մըն է եղած։

3.—Ձախակողմի սիւնակաց մէջ կառախմբոց մեկնման ժամանակը պէտք է կարդալ վերէն՝ վար, և աջակողմի սիւնակաց մէջ վարէն վեր։

4.—Թիւ 321 «խառն կառախումբը» ի Թըրնովա—Սէյմէնի կը հաղորդակցի 7 Թիւ «պայմանադրական կառախմբին» հետ։

5.—Թիւ 322 «խառն կառախումբը» ի Թըրնովա—Սէյմէնի կը հաղորդակցի Թիւ 4 «պայմանադրական կառախմբին» և Թիւ 131 «խառն կառախմբին հետ։

6.—Թիւ 621 խառն կառախումբը Իւսքիւպի մէջ կը հաղորդակցի՝ Ջիպէֆչէ գացող Թիւ 522 և Սէլանիկ գացող Թիւ 513 խառն կառախմբոց հետ։

7.—Մահճակալ վակոն մը աւելցուած է Թիւ 7 և 4 պայմանադրական կառախմբոց, արեւելեան ճեպընթացին չբանած օրերն, այսինքն.

Կ. Պոլսէն մեկնող Թիւ 4 կառախմբին) Կիրակի, երեքշաբթի, չորեքշաբթի ուրբաթ և շաբաթ օրերը

Պելովայէն մեկնող Թիւ 7 կառախմբին) Կիրակի, երկուշաբթի, չորեքշաբթի, հինգշաբթի և շաբաթ օրերը

Ուղեւորք կրնան զայն ի կիր առնուլ յաւելուածական սակ մը վճարելով։

Ա. կարգ	Բ. կարգ	
Ֆր. 10.—	Ֆր. 7.—	Կ. Պոլսէն Ադր. Պոլսոյ համար կամ փոխադարձաբար
,, 12.—	,, 9.—	Կ. Պոլիս Փիլիպէ Պելովայի համար կամ փոխադարձաբար

8.—Արեւելեան Եւրոպայի ժամանակը [Ա. Ե. Ժ.] 4 վայրկեան առաջ է Կ. Պոլսոյ տեղական ժամուն վրայ։

9.—Միջին Եւրոպիոյ ժամանակը [Մ. Ե. Ժ.] 32 վայրկեան ետք է Սէլանիկի ժամուն վրայ։

ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ